

Ympäristöministeriö
Lausuntopyyntö: VN/5985/2019
Luonnos asumisoikeuslaiksi 13.5.2020

14.7.2020

Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry:n

Lausunto luonnoksesta uudeksi asumisoikeuslaiksi

Kiittäen lausuntopyynnöstä, toteamme esittämästänne lakiluonnoksesta ja siihen liittyvistä haasteista seuraavaa:

SISÄLTÖ	Sivulta
1. Lakiluonnos vastaan Marinin hallituksen hyvät tavoitteet	2
2. Joukkoirtisanomiset vastaan asukasdemokratian lisäämistavoite	4
3. Ylihinnoittelu vastaan kohtuuhintaisuuden vahvistamistavoite	9
4. Yhtiöiden vallan lisääminen vastaan asukasvalinnan kehittäminen	13
5. Lainvalmistelu vastaan lainkirjoittajan ohjeet	14
6. Johtopäätökset	17
7. Lähdeviittaukset	19
8. Lähteitä	23
9. Liitteet / Adressien allekirjoittajat	25

1

Lakiluonnos vastaan Marinin hallituksen hyvät tavoitteet

Pääministerien **Antti Rinne** ja **Sanna Marin** hallitusten ohjelmassa on vihdoinkin tartuttu vakavasti maamme asumisoikeus- eli aso-järjestelmän keskeisten ongelmien ratkaisuun. Ohjelmalla pyritään nyt ensimmäistä kertaa vastaamaan asukkaiden ja eduskunnan kauan edellyttämien uudistusten toteuttamiseen myös niissä asumisoikeuskohteissa ja yhtiöissä, jotka kattavat valtaosan maamme aso-asunnoista, mutta ilman alussa tavoiteltua ja luvattua asukasdemokratiaa, avoimuutta ja asumiskustannustasoja.¹

Hallitusohjelmassa on asetettu asumisoikeusjärjestelmän kehittämistavoitteiksi *Kohtuuhintaisuuden vahvistaminen, Läpinäkyvyyden ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen sekä Asukasvalinnan uudistaminen* mutta ympäristöministeriön nyt esittämä lakiluonnos on laadittu päalinjoiltaan jo edellisen, siis **Juha Sipilän**, hallituksen aikana ja toteuttamaan silloisen hallituksen tavoitteita, jotka poikkeavat kuvan 1. osoittamalla tavalla suuresti Marinin hallituksen tavoitteista².

Kuva 1.

Sipilän hallituksen keskeisinä tavoitteina oli³ *"Asumisoikeusjärjestelmän rahoituksen itsenäistäminen, Yleishyödyllisyysvaatimuksista ja käyttö- sekä luovutusrajoituksista luopuminen"*, joihin liittyen se esitti sallittavaksi asumisoikeuksien joukkokirjautuksia. Käytännössä em. rajoituksista vapauttaminen olisi poistanut myös hintarajoitukset.

Tämän lakiluonnoksen hyväksyminen tuollaisenaan lopettaisi kaikki haaveetkin aidon asukasdemokratian saamisesta kattavaksi. Siihen viittaa myös ministeriön lakiluonnokseen tekemä uusi luonnehdinta suomalaisesta asumisoikeudesta vain *"pysyvästä vuokra-asumisena"*.⁴

Aso-yhtiöt, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, ovat viestinnässään jo vuosia totuttaneet kaikkia asumisoikeusasukkaita vuokralaisuuteen. Kyse ei todellakaan ole vain joidenkin erittäin harvojen talojen, ”poikkeustapausten” asukkaita koskevasta statuksen muutoksesta vaikka lakiluonnoksen perusteluissa niin väitetään. Vuokralaisiksi nimittäminen paljastaa, ettei lakiluonnoksessa kaavaillussa mallissa ole kyse myöskään mistään aidosta välimallista vuokralaisuuden ja omistajuuden välillä.

Valitettavasti vuokralaisuuteen vertaaminen pitää valtaosassa asunnoista nyt paikansa, mutta vuokrasuhteen väittäminen pysyväksi ei perustu tosiasioihin. Todellisuudessa valtaosa asumisoikeusjärjestelmän alkuperäisistä asukkaista on jo paennut loputtoman päättömästi nousevia asumiskustannuksia⁵. Luvattu pysyvyys on aikaa sitten vaihtunut tyypillisesti vain tilapäisasumiseksi keskivaihtuvuuden kuntamediaanin ollessa 21,3 % vuonna 2019. Hajonta vaihtuvuudessa on ollut ja on yhä varsin suurta. Esimerkiksi Juha Sipilän kotikunnassa Kempeleellä asukasvaihtuvuus oli aso-asunnoissa vuosina 2015-2016 peräti 74,4 %.⁶

Nyt lausunnolla olevaan lakiluonnokseen Sipilän hallitukselta perittyjen, selkeästi ilmaistujen tavoitteiden lisäksi on periytynyt myös eräitä erittäin merkityksellisiä, mutta avaamattomia sisältöjä. Lakiluonnos mm. betonoisi suomalaisessa asumisoikeusjärjestelmässä nykyisin tyypillisimpänä olevan epädemokraattisen hallintamuodon ja omistajuuden ilman avointa yhteiskunnallista keskustelua. Tämän ikävän tosiasian peittämiseksi lakiluonnoksessa on korostettu pieniä kosmeettisia uudistuksia ja laki yritetään viedä läpi kiireellisesti erillään eduskunnan edellyttämästä asuntopolitiikan kokonaisvaltaisesta suunnittelusta.

Järjestelmän suunnitteluvaiheen esikuvista radikaalisti poiketen tämä Sipilän hallitukselta periytynyt ja nyt samoin päälinjauksin uudelleen esitettävä lakiluonnos ikuistaisi asumisoikeuskohteiden ulkopuolisen omistuksen ja poistaisi nykyisen lain 650/1990 tärkeät, asukkaiden oikeuksia tähdentävät yleisperustelut, joihin vedoten eduskunta ja asukkaiden etujärjestö SASO ovat alusta saakka edellyttäneet maan hallituksilta toimenpiteitä aidon asukasdemokratian toteuttamiseksi kattavasti. Lainvalmistelijoiden ja päättäjien olisi todellakin syytä kerrata nyt perusasiat asumisoikeusjärjestelmästä ja tämän suomalaisen kummajaisen syntyhistoriasta, ajalta, jota ei leimannut vain lama, vaan myös kiinteistökeinottelun ja ahneuden nousu.⁷

Vihdoin olisi aika käydä avoin yhteiskunnallinen keskustelu otsikolla: *Kenelle asumisoikeusasunnot kuuluvat?*⁸ Nykyisen lain hyväksymisen aikoja muistellessaan kansanedustaja, nykyinen valtiovarainministeri **Matti Vanhanen** totesi⁹, että: *”Laista jätettiin pois säädös siitä kenelle asunnot kuuluvat sitten kun lainat on maksettu pois.”* SASO on alusta alkaen koittanut käynnistää tuota keskustelua ja saanut muutaman kerran Yle:n tutkivat toimittajat tekemään MOT-raportit maamme aso-problematiikasta¹⁰, mutta muilla tahoilla keskustelu on vaiennettu. Nyt kun ensimmäisten aso-talojen lainat pitäisi olla jo maksettu, olisi viimein aika avata Matti Vanhasen tarkoittama periaatteellinen keskustelu talojen omistajuudesta ja hallinnasta vaikka yhtiöt eivät sitä halua-kaan.¹¹ Marinin hallituksen hyvien tavoitteiden edistämiseksi tarvitaan lakiluonnokseen Sipilän hallituksen aikaisten linjausten ja säädösten tilalle uudet linjaukset ja säädökset, jotka vastaavat Marinin hallituksen asuntopoliittisia tavoitteita.

2

Joukkoirtisanomiset vastaan asukasedemokratian lisäämistavoite

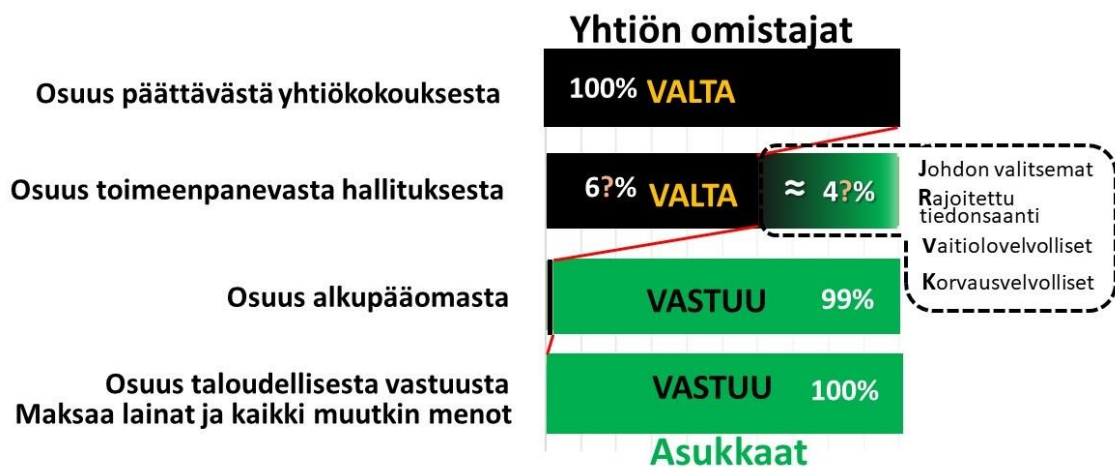
Lakiluonnos ei vastaa riittävästi Marinin hallituksen tavoitteita *Läpinäkyvyyden ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi*. Nykyinen valtarakenne, joka mahdollistaa tärkeimpien tietojen salaamisen osakeyhtiöiden ja säätiöiden liikesalaisuuksina ei kannusta terveeseen ja maksajien eli asukkaiden intressejä kunnioittavaan taloudenpiitoon. Terveessä järjestelmässä valta ja vastuu kuuluvat samalle toimijalle, mutta nyt valta ja vastuu ovat mahdollisimman kaukana toisistaan.

Lakiluonnoksessa ongelmaa ehdotetaan korjattavaksi lisäämällä hieman asukasedustajien määrää yhtiöiden toimeenpaneissa hallituksissa. Ehdotus on oikean suuntainen, mutta täysin riittämätön sillä se ei korjaisi kuvan 2 osoittamaa vallan ja vastuun epätervettä perusrakennetta. Yhtiöiden ylintä valtaa käyttävissä yhtiökokouksissa ei edelleenkään olisi ainuttakaan maksajien edustajaa.

Yhtiökokouksen päätöksille alisteisessa toimeenpaneivassa hallituksessa olisi myös jatkossa asukasedustajat selvässä vähemmistössä eikä heistäkään kaikkien osalta olisi varmuutta siitä kenen intressiä he oikeasti edustaisivat sillä lakiluonnos jättäisi ”asukasedustajat” yhtiöiden johtajien valittaviksi niistä lukuisista henkilöistä, joita asukkaat voisivat vain laittaa ehdolle. Mitään demokraattisia vaaleja asukasedustajien valitsemiseksi ei luonnoksessa tarjota.¹² Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallituksen päätöksen ratkaisee hallitusjäsenten enemmistö, siis yhtiön johon edustajat, myös asukasjäsenten mahdollisesta vastustuksesta riippumatta.¹³

Kuva 2.

Päätösvallan ja taloudellisen vastuun jakautuminen

Hallinnon läpinäkyvyyttä estettäisiin ja asukasedustajien toimintavapautta kahlittaisiin myös jatkossa rajoittamalla heidän tiedonsaantiaan sekä estämällä heitä korvausvastuun uhalla jakamasta tietoja maksajille eli asukkailla. Edes hyvällä tahdollakaan asukkaiden edustaminen ei noissa puitteissa onnistuisi vaikuttamaan yhtiön ylempällä tasolla jo tehtyihin päätöksiin ja pelkkien toiveiden esittäminen ei ole päätösvaltaa.

Näennäistä muutosta asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi ehdotetaan edistettävän myös yhteistyöelimellä ja neuvottelukunnalla, mutta niiden kummankaan toimivaltuudet eivät ulotu hallinnollisesti tai taloudellisesti merkittävimpiin ratkaisuihin. Puhe asukashallinnosta on hämäävää liioittelua sillä asukkaat eivät todellakaan ole ”hallitsijoita” suurimmassa osassa maamme nykyistä asumisoikeusjärjestelmää. Aso-asunnoista 82 % on kohteiden ulkopuolisten yhtiöiden tai säätiöiden hallinnassa, 16 % kunnallisilla yhtiöillä ja vain alle 2 % asukkaiden omilla asumisoikeusyhdistyksillä. Lakiluonnoksessa tarjotaan asumisoikeusjärjestelmälle hallintomalliksi vain osakeyhtiöiden ja säätiöiden harvainvaltaista ja suljettua hallintoa koristeltuna erityyppisillä asiakastapaamisilla.

Ministeriö on ilman perusteluja sulkenut jo lähtökohtaisesti pois pykälästä muut mahdolliset hallintomallit, vaikka mainitsee lakiluonnoksen perusteluosassa olemassa olevia demokraattisempia hallintomallivaihtoehtoja ja myös niiden edulliset asumiskustannukset. Menettely muistuttaa nykyisen lain syntyä, jossa pykälät eivät vastanneetkaan yleisperusteluja. Tuosta paradoksista on tarkka kuvaus maamme asumisoikeusjärjestelmän syntyä esittelevässä julkaisussa ”*Miten eduskuntaa narrataan – case ASO*”.¹⁴

Lain hyvältä vaikuttavien perustelujen ja päinvastaisten lakipykäläiden välinen ristiriita sai tuolloin selityksensä yhtiöiden aggressiivisesta lobbauksesta, johon liittyi rakentamiskoikotilla uhkailu¹⁵. Ministeriön taholta on sanottu, että tälläkin kertaa ”*on kuunneltava niitä, jotka rakentavat taloja*”. Tarkoittanee siis vaikka asukkaiden intressien vastaisesti. Tuollainen lainsäädännön suunnittelun lähtökohta ei voi onnistua eduskunnan ja Marinin hallituksen edellyttämässä työssä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi sillä yhtiöt ovat nyt kiinnostuneet saamaan lailliset oikeudet asumisoikeuksien yksipuolisiin joukkoirtisanomisiin ja talojen muuttamisiin kovanrahan taloiksi.

Länsimaisen oikeuskäytännön mukaan perustelujen ja pykäläiden välinen ristiriita tulee ratkaista perustelujen ensisijaisuutta kunnioittaen. Valitettavasti nyt ollaan jo toistamiseen tuottamassa lakia, jossa meneteltäisiin juuri päinvastoin kumoamalla nykyisin perustelut ja säätämällä uudetkin pykälät piittaamatta monista tärkeistä perusteluista, jotka ovat ristiriidassa epädemokraattiseen valtarakenteen johtavien pykäläiden kanssa.

Lakiluonnoksen perusteluosassa on tuotu esille eräitä laintulkinnallisia seikkoja, jotka puoltaisivat asukasedustajien oikeuksia osallistua kohdettaan hallitsevan aso-yhtiön hallitukseen, mutta ministeriön arvio, jonka mukaan pykäliin kirjattu minimalistinen asukasedustajien hallituspaikkamäärän lisäys toisi valta-asetelmaratkaisuun ”tasapainon”, ei vastaa kuvan 2 osoittamaa totaalisen epätasapainon todellisuutta, jossa kaikki varsinainen valta on ja olisi myös jatkossa ulkopuolisilla yhtiöillä ja kaikki taloudellinen vastuu asukkailla¹⁶.

Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vaatisi lakisääteisen varmistuksen asukkaiden sananvapauden ja siitä ratkaisevasti riippuvan yhdistymisvapauden toteuttamiseksi aso-yhtiöissä samaan tapaan kuin nyt jo vallitsee aso-yhdistyksissä. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ulkopuoliset yhtiöt ovat estäneet asukkaiden sananvapauden asukkaiden rahoilla rakennetuissa ja ylläpidetyissä medioissa, kuten asiakaslehdissä ja intraverkoissa. Näin on samalla estetty asukkaita löytämästä toisiaan ja muodostamasta yhteisöjä tai liittymästä esimerkiksi valtakunnalliseen etujärjestöön, jonka olemassaolostaan heille ei ole annettu tietoa. Kun edellä mainitut perustulilla säädetyt oikeudet on riistetty, ei myöskään ”asukasedustajista päättäminen” voi noissa oloissa täyttää demokraattisen yhteiskunnan vaatimuksia. Tyypillisten aso-yhtiöiden hallinnon ja taloudenpidon läpinäkymättömyydestä sekä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien puutteesta johtuen yhtiöt pystyvät tekemään asukkaiden kustannuksella asukkaiden intressien vastaista vaikuttamista.

Aidon avoimuuden ja läpinäkyvyyden sijaan lakiluonnos esittää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n säätämistä valvomaan aso-kohteiden irrottamista asumisoikeusjärjestelmästä. Sen tehtävän onnistumisessa luotettavasti ei auta edes ehdotettu pieni henkilöstöresurssin lisäys sillä ARA on tähänkin asti joutunut turvautumaan ratkaisuisaan lähinnä vain yhtiöiden itsensä antamiin niukkoihin tietoihin. Näin ollen asukkailla, sen paremmin kuin viranomaisillakaan, ei ole mahdollisuutta nähdä mistä syystä ja millä keinoilla todellisuudessa yhtiöiden väittämät rajoituksista vapauttamisen ehdot, kuten kohteen kannattamattomuus ja aso-asukkaiden vähäisyys, ovat täytyneet. Kyseiset ehdot ovat varsin helposti manipuloitavissa täyttymään mikäli yhtiö haluaa minkä tahansa kohteen irti rajoituksista. Tuorein esimerkki löytyy Vaasasta.¹⁷ Tästä läpinäkymättömyydestä huolimatta ministeriö ehdottaa nyt asumisoikeuksien joukkoirtisanomiset mahdollistavaa lakia tukeutuen vain yhtiöiden itsensä ARA:lle antamiin tietoihin. Sipilän hallituksen aikaan tämä säädös olisi läpi mennessään mahdollistanut välittömästi esimerkiksi kaikkien Sipilän kotikunnan, Kempeleen, aso-asuntojen muuttamisen kovanrahan taloiksi.

Otettaessa huomioon maassamme jo pitkään vallinnut yleinen trendi valtion rahoittamien ja asukkailla maksatettujen talojen rajoituksista vapauttamisiin, on mitä ilmeisintä, että kymmenien tuhansien ARA-vuokra-asuntojen rajoituksista irrottamisen jälkeen nyt on vuorossa vastaava massiivinen operaatio asumisoikeusasuntojen osalta vaikka lakiluonnoksessa annetaan ymmärtää rajoituksista vapauttamisia tehtävän ”vain poikkeustapauksissa”.¹⁸ Jos kyse olisi vain poikkeustapauksista, niin miksi lakiluonnoksessa käytetään kuitenkin toisaalla ikään kuin tavoiteltavana vertailutasona ARA-vuokra-asuntojen rajoituksista irrottamisen volyymejä, joista johtaen arvioidaan nyt irtisanottavien asuntojen määräksi 1500 – 2100 aso-asuntoa? Lakiluonnos ei sisällä ennakkointia siitä mihin päänavaus kohti asumisoikeuksien irtisanomisia voi johtaa seuraavina vuosina.¹⁹

Nyt käsiteltävän lakiluonnoksen valmistelu käynnistyi Sipilän hallituksen aikana yhtiöiden vaatiessa asumisoikeuksien joukkoirtisanomisten mahdollistamista vedoten salamiensa taustavaikuttajien, ”lainottajien asettamiin ehtoihin”. Ministeriössä kyseisen väitteen todenperäisyyttä, saatikka salaisen sanelijan olemassaoloa ei tarkistettu, vaan asumisoikeuden peruspilarin kaatavaa lakia ryhdyttiin kirjoittamaan yhtiöiden vaatimin

sisällöin, vain Sipilän hallituksen tavoitteisiin nojautuen. Lainvalmistelun ulkoahjautuvuudesta todistaa tämäkin lakiluonnosversio, jossa ei lainkaan kyseenalaisteta yhtiöiden väitteitä vaikeuksista rahoituksen saamiseksi, vaikka SASO sekä YLE:n MOT-toimitus tekivät ministeriölle jo vuonna 2017 selväksi, etteivät mitkään suurimmista asuntorahoittajapankeista asettaneet remonttien lainoittamisen ehdoksi asumisoikeuksien joukkoirtisanomisia.²⁰

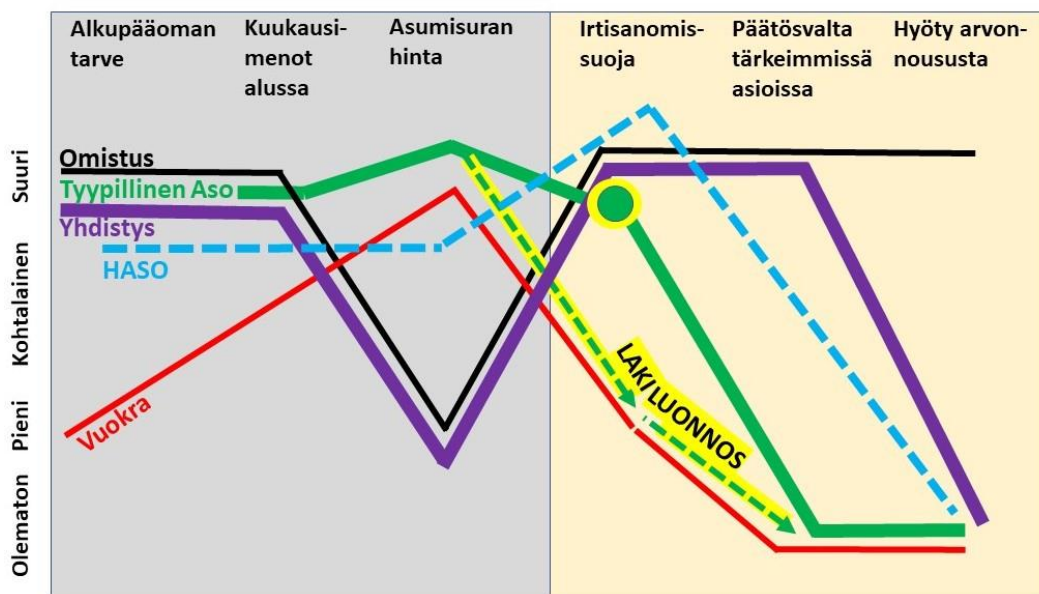
SASO:n paljastettua yhtiöiden argumentaation epäloogisuuden,²¹ lakihankkeen perusteluissa on nostettu näkyvimmäksi kohteiden vajaakäyttö. Nyt on myös täytynyt raottaa aikeita realisoida rajoituksista vapautettavia taloja, mutta edelleenkin ei avata mikä taho on tuo ”näkymätön käsi”, jonka olisi ostamassa asumisoikeuksista vapautettuja ”kannattamattomiksi” väitetyjä taloja.

Oleellista olisi avata myös arvioita siitä millaisia myyntituloja realisoinneista olisi kenties saatavissa yhtiön budjettiin keventämään häätämättömien aso-asukkaiden maksutaakkaa. Tämähän olisi mitä tärkeintä tietoa lainvalmistelussa, jolla tulisi toteuttaa Marinin hallituksen tavoitetta asumisen kohtuuhintaisuuden vahvistamiseksi. Yhtiöiden väittämiin sokeasti uskoen lakiluonnoksessa pidetään itsestään selvänä, että asumisoikeusjärjestelmästä irrotettavien kohteiden myyntitulot keventäisivät jäljelle jäävien aso-asukkaiden maksutaakkaa. Väitteelle tuskin löytyisi katetta, jos otettaisiin huomioon myös kohteiden irrottamiseen liittyvä velvoite maksaa kokonaan pois niiden jäljellä olevat lainat, jotka säilytettäisiin irtisanomattomien asukkaiden maksettaviksi.

Nykyisin maassamme vallitsevan asumisoikeusjärjestelmän kahden perusmallin, ulkopuolisten yhtiöiden hallitseman mallin ja asukkaiden omien asumisoikeusyhdistysten hallitseman mallin, keskeisten piirteiden profiileja on tarkasteltavissa kuvasta 3.

Kuva 3.

Asukkaiden asema eri asumismuodoissa nyt ja lakiluonnoksen mukaan

Lakiluonnoksen keskeinen vaikutus kohdistuu tyypillisimmin ulkopuolisten yhtiöiden hallitsemiin asuntoihin. Niiden kohdalla avattaisiin pää asumisoikeuksien irtisanomisille. Se muuttaisi profiilin yhä lähemmäs vuokra-asuntoja. Ministeriö jättää ehdotuksessaan vakavan tarkastelun ulkopuolelle asukkaiden omien asumisoikeusyhdistysten mallin, jonka profiili muistuttaa, asunnon arvonnoususta hyötymistä lukuun ottamatta, omistusasumista. Yhdistysmalli vastaisi parhaiten Marinin hallituksen tavoittelemaa kohtuuhintaisuutta eli asumisuran edullista hintaa sekä asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia eli päätösvaltaa tärkeimmissä asioissa.

Suomessa on myös kolmas asumisoikeusasuntojen hallitsemisen malli, jota edustaa mm. Helsingin kaupungin omistama asumisoikeusyhtiö HASO. Se sijoittuu tyypillisten valtakunnallisten aso-yhtiöiden ja asukkaiden yhdistysten välimaastoon. HASO:n kohteissa asumisen kuukausittainen hinta on neliöltä noin kolmanneksen edullisempi kuin Helsingissä toimivilla valtakunnallisilla yhtiöillä.²² HASO:n hallinnollinen raportointi on avointa ja asukkaiden demokraattisilla vaaleilla nimetty edustus hallituksessa yhtä vahva kuin yhtiön johdolla. Vaankielenä on vaaleilla valitun kaupungin valtuuston nimeämä henkilö. Tätäkään mallia ministeriö ei esitellyt varteenotettavana hallintomallina, vaikka mahdollisesti juuri sen pohjalta voisi syntyä edellytykset poliittiselle konsensukselle.²³ HASO:n malli täyttäisi myös suuruuden ekonomiasta ja tasauksesta tavoitellun vakauden vaatimuksen.

Kuten lakiluonnoksesta selvästi käy ilmi, on sen tärkeimpänä asiana asumisoikeuksien irtisanomisten mahdollistaminen eikä todellisen asukasdemokratian edistäminen. Tästä syystä lakiluonnos ei tuollaisenaan palvele Marinin hallituksen tavoitteita asumisoikeusjärjestelmän kehittämiseksi.

3

Ylihinnoittelu vastaan kohtuuhintaisuuden vahvistamistavoite

Lakiluonnos tällaisenaan antaisi yhtiöille mahdollisuuden nostaa kuukauden vastikkeet kohtuuttomaksi todettujen²⁴ markkinavuokrien tasolle ja asumisuran kokonaishinnan kaksinkertaiseksi omistusasunnon hankintaan nähden.

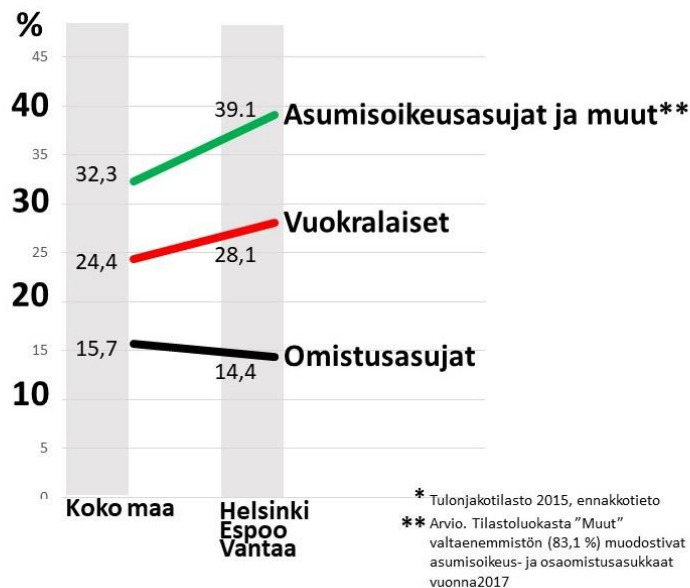
Lakiluonnoksen pykälään § 33 (Käyttövastikkeiden määrittäminen) on kirjoitettu: "käyttövastike ei saa olla vastaavalla sijainnilla olevista käyttöarvoltaan samanveroisista huoneistoista yleensä perittäviä vuokria korkeampi" Tämä tarkoittaa, että asumisoikeustaloissa sallittaisiin jatkuvasti kohoavien markkinavuokrien periminen loputtomiin eikä asukkaiden ratkaisevaa (99 %:n) roolia alkupääoman maksajina ja (100 %:n) roolia rakentamislainojen maksajina sekä (100 %:n) roolia yhtiön kaikkien muidenkin menojen maksajina huomioitaisi mitenkään edes lainojen kuoleennuttua.

ARA:n Asuntomarkkinakatsauksen hintavertailutiedoista²⁵ päätellen lakiluonnoksen §33 laillistaisi markkinavuokrien tavoittelussa esimerkiksi Helsingissä asumisoikeusasukkaan asumiskustannusten nousuksi + 46,3 % mistä aiheutuisi vuositasolla asuntoa kohden keskimäärin + 4190 euroa lisää maksettavaa. Koko pääkaupunkiseudulla, jossa sijaitsee 45 % kaikista maamme asumisoikeusasunnoista, laillistuva korotusmahdollisuus olisi keskimäärin + 37,2 % / + 3413 euroa ja koko maassa keskimäärin +15.2 % / + 1289 euroa lisää vuodessa. Nämä korotusmahdollisuudet avautuisivat siis ensivaikheessa ja jatkossa alueen kysynnän kasvaessa korotuksia tulisi lisää.

Kuva 4.

Asumismenojen suuresta rasittavuudesta kärsivien osuus

Tilastokeskus*

Asumisoikeusasuminen on jo nyt kohtuuttoman kallista, kohtuuttomampaa kuin muissa asumisen hallintamuodoissa, jos asiaa tarkastellaan kuvasta 4. niiden osuudella, jotka kokevat asumisen hinnan suuresti rasittaviksi. Tilastokeskuksen mukaan omistus-asujista asumisen hinnan kokee suureksi rasitteeksi koko maassa 15,7 %, vuokralaisista 24,4 % ja muista, jotka ovat lähes kokonaan aso-asukkaita 32,3 %. Suuresti rasittuneiden osuudet pääkaupunkiseudulla ovat omistusasujilla 14,4 %, vuokralaisilla 28,1 % ja muilla, eli lähinnä aso-asukkailla 39,1 %.²⁶

Paikkakuntien lisäksi erot ovat suuret eri yhtiöiden välillä. Esimerkiksi Helsingin kaupungin omistaman Helsingin Asumisoikeus Oy:n (HASO) käyttövastikkeet ovat keskimäärän 3–4 euroa pienemmät neliöltä kuin Helsingissä toimivilla valtakunnallisilla ASO-yhteisöillä.²⁷ Neljän euron lisämaksu neliöltä vaatii suurimpien valtakunnallisten yhtiöiden helsinkiläiskohteissa, keskikokoisessa asunnossa asuvilta vuosittain noin kolmetuhatta euroa enemmän kuin HASO:n kohteissa.

Valitettavasti lakiluonnoksen perusteluissa ei tuoda esiin näitä suuria yhtiökohtaisia eroja vaan häivytetään kalleimmat hinnat HASO:n edullisemmilla hinnoilla painottuvien keskiarvojen taakse. Lakiluonnoksessa ei ole myöskään tarkasteltu niitä suuria hintaeroja, jotka näyttäisivät korreloivan asukkaiden päätösvallan kanssa.

Lakiluonnoksen esittämistä kuukausivastikkeista puuttuvat myös kymmeniin tuhansiin nousevat kynnysrahat, ns. asumisoikeusmaksut, joiden rahoittamiseksi valtaosa asukkaista joutuu maksamaan pankkilainan lyhennyksiä korkoineen. Monet asukkaat teettävät lisäksi omalla kustannuksellaan kalliita remontteja asuntoihin, eikä niistäkään aiheutuvia kustannuksia tuoda esiin lakiluonnoksessa.

Markkinavuokrien tasoinen asumisen hinnoittelu ei vastaa ARA-rahoituksen tarkoitusta. Lakiteksti loukkaa myös Euroopan Unionin sallittua valtion tukea koskevia komission päätöksiä State aid No E 2/2005 ja N642/2009, joiden mukaan yksityisille osakeyhtiöille sosiaaliseen asuntotuotantoon myönnettävällä tuella tuotetut asunnot tulee vuokrata asukkaille alle markkinahinnan.

Lakiluonnoksen tultua julki, lähes puolitoista tuhatta (1461)²⁸ asumisoikeusasukasta allekirjoittivat muutamassa päivässä adressin, jolla vaaditaan § 33 kirjoitettavaksi korjattuna seuraavasti: "Käyttövastike ei saa olla vastaavalla sijainnilla olevista samanve-roisista ARA-huoneistoista yleensä perittäviä vuokria korkeampi". Allekirjoittajien nimet ja kommentit ovat tämän lausunnon liitteessä 1.

SASO ry pitää välttämättömänä em. korjauksen saamista yhteen keskeisimmistä hinnoitteluun liittyvistä pykälistä. Mutta niin välttämätön kuin §33:n korjaus onkin, sekään ei yksistään riitä varmistamaan kohtuuhintaisuuden vahvistumista pitkällä tähtäyksellä mikäli vertailukohdaksi ehdotettuja ARA-vuokria korotetaan kohtuuttomasti. Siksi tulee tarkastella asumisen ylihinnoittelun hillitsemistarpeita ja -mahdollisuuksia myös laajemmin.

Lakiluonnoksen linjalla aso-asukkaan asumisuran kumulatiivinen hinta jatkaisi nousuaan tuplasti suuremmaksi kuin omistusasunnon ostajalla.

Asunnon hallintamuodolla / omistajuudella on erittäin suuri merkitys asumisen kumulatiiviseen kokonaishintaan²⁹ Tätä yhteyttä ei ole otettu huomioon lakiluonnoksessa lainkaan, vaikka Marinin hallitusohjelma edellyttää kohtuuhintaisuuden vahvistamista. Asumiskustannusten kohtuullisuuden pysyvyys ajassa olisi juuri sitä vahvistamista, asukkaiden eli maksajien elämässä taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

Kuva 5.

Asumismuodon perusratkaisut pyritään yleensä tekemään kaukokatseisesti, pitkän aikavälin kokonaistaloudellisuutta ajatellen. Valitettavasti tyypillisessä suomalaisessa asumisoikeuden hinnoittelussa ja kustannusten kohtuullisuuden viestimisessä sekä tarkastelussa, kyseinen lakiluonnos mukaan lukien, on arviot pitkän aikavälin kokonaiskustannuksista ja tuotoista jätetty tuomatta esiin.³⁰ Yhtiöt, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, ovat kieltäytyneet näyttämästä kaiken maksaville asukkaille erittelyjä ns. perusvastikkeen menoista, joihin käytetään keskimäärin 80 % asukkailta kerätyistä rahoista. Salaamista ei ole perusteltu muulla kuin vetoamisella liikesalaisuuteen.

Ihmisten mielikuvaan aso-asumisen edullisuudesta on vaikutettu puutteellisten ja tarkoituksenmukaisesti harhauttavien kuukausivastiketietojen avulla. Mielikuvia edullisuuden kestävydestä on indoktrinoitu käyttämällä myös asumisoikeuden yhteydessä omistusasumisesta tuttuja käsitteitä kuten pysyvä, elinikäinen, perinnöksi annettava, edullinen, omakustannushintainen, vastike, talohallitus, asukashallinto, lakisääteinen, viranomaisten valvoma jne. Uskottavuutta on ratkaisevasti lisännyt niiden käsitteiden käyttäminen markkinointiviestinnän lisäksi myös lainsäädännössä ja viranomaisviestinnässä.

Osittain on saatu vuosien mittaan avatuiksi muutamia tunnuslukuja lainsäädäntöteitse, mutta edelleen kaiken maksavilta asukkailta, todennäköisesti myös viranomaisilta, salataan valtaosa pitkän aikavälin strategisen talousjohtamisen, ennakkoinnin ja valvonnan tarvitsemista suunnitelmista ja tiedoista.

Lainoittajien, takaajien ja maksajien sekä asuntopolitiikasta yleisemmin vastaavien päättäjien tulisi tietää tarkasti mitä yhtiöiden johtajilla on tähtäimessä ja millä perusteilla. Onhan kyse valtion lainoittamista, takaamista ja korkotukemista asunnoista, joiden lainojen lyhennykset kuten kaikki muutkin kulut on maksatettu sosioekonomisin perustein valituilla asukkailla.³¹

Nyt on vallalla eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta markkinalähtöinen hinnoittelu käyttäen käsitteitä käyttöarvo, myytävyyys, kysyntä jne. Aidon omakustannushinnoittelun tulisi olla todennetusti kustannuslähtöistä.

Oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen asumisen hinnoittelun tulisi rakennusten elinkaarren ohella ottaa huomioon myös asukkaiden maksuhistoria jottei asuntoa ja sen lainoja jo pidempään makselleet joutuisi iäkkäinä, tulojensa jo pienennyttyä, maksamaan hintoja, joihin sisältyy edelleen heillekin kohdistettuja lainojen lyhennyksiä.

Yhtiötason omakustannushinnoittelun nimissä ei tulisi sallia myöskään uudiskohteiden maksattamista nykyisillä asukkailla vaan uusien kohteiden starttirahoitus tulisi järjestää kohteisiin tulevien uusien asukkaiden kanssa, samoin kuin on tehty nykyistenkin asukkaiden kanssa.

Kansalaisten tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu asuntopolitiikassa edellyttää lainsäädännöltä ja sen valmistelulta huolellista paneutumista sääntelyn kohteeseen ja sen peruskäsitteisiin. Nyt esitelty lakiluonnos ei pohdi eikä määrittele lainkaan yhtä Marinin hallituksen tavoitteiden kannalta keskeisimmistä käsitteistä, kohtuuhintaisuutta. Viimeistään nyt tulisi tehdä laista merkityksellinen eikä jättää tuon keskeisen käsitteen kohdalle valtavaa porsaanreikää, josta pujahdettuaan yhtiöt voivat kukin mieleisellään tavalla hinnoitella asumista. Kohtuuhintaisuus-käsitteen määrittely vaikuttaa myös yleishyödyllisyyden arviointiin.

Hinnoitteluperusteilla on niin suuri merkitys asumisoikeuden kestävyden kannalta, ettei hintatason säätämistä tulisi lykätä alemman tasoisin säädösin vapaasti päätettäväksi tahoille, jotka eivät sen paremmin ryhtyisi määrittelemään hinnoittelun kriteerejä. Asumisen hinta eriarvoistaa maamme asukkaita kaikkein rankimmin sillä kyseessä on kotitalouksien suurin menoerä ylisukupolvisin vaikutuksin. Tämän mekanismin hallitsemisen ja säätelyn tulee tapahtua ylimmällä poliittisella tasolla parhainta asiantuntijuutta, myös kokemusasiantuntijuutta hyödyntäen ja perustuslakimme edellyttämällä tavalla tasa-arvon sekä oikeudenmukaisuuden arvoja vaalien.

4

Yhtiöiden vallan lisääminen vastaan asukasvalinnan kehittäminen

Asukasvalinnan kehittäminen esiintyy sekä Sipilän että Marinin hallitusohjelmissa, mutta tähänkin hankkeeseen voidaan tulla eri tavoittein. Sipilän hallitukselta periytynyt nyt lausunnolla oleva lakiluonnos pyrkii lähinnä leikkaamaan valintaprosessiin kuluja resursseja ja nopeuttamaan prosessia teknisin välinein. Niitä tavoitteita on helppo kannattaa, mutta aso-asukkaiksi hakeutuvien tasapuolisen ja oikeudenmukaisen kohtelun turvaamisen on kuitenkin oltava ensisijaista.

Lakiluonnos antaisi asukasvalinnassa ratkaisevan päätösvallan yhtiöille, joiden ensisijaisena intressinä ei ole hakijoiden, saatikka aso-asunnon tarvitsijoiden oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu. Kuntien roolin leikkaaminen voi olla seurauksiltaan arvaamaton, joten sitä ei pitäisi supistaa vain säästösyistä. Hakujärjestelmän oikeanlaatuuisella digitalisoinnilla voidaan vähentää myös kunnan työtaakkaa eikä näin ollen tarvitse sulkea laajoja yhteiskunnallisia intressejä edustavaa viranomaista pois prosessista.

Yhtiöille ei tulisi antaa mahdollisuutta väärinkäyttöksiin ja väärin asukasvalintoihin, joiden muuttaminen ei olisi mahdollista jälkivalvonnalla loukkaamatta väärin perustein asumaan jo otetun oikeuksia.

Yhtiöiden mahdollisuus asukasvalintojen myötä asukasrakenteen manipulointiin esimerkiksi talojen rajoituksista vapauttamisehdon täyttämiseksi tulee minimoida. Tämä on nyt erityisen tärkeää kun yhtiöt ovat osoittaneet erittäin suurta kiinnostusta talojen realisointimahdollisuuksien laajentamista kohtaan.

Liian vapaa asukasvalinta yhdistettynä jo toteutuneeseen täysin vapaaseen täsmämarkkinointiin antaa yhtiöille mahdollisuuden muokata asukasrakennetta mieleisekseen, tavoitellessaan myös sellaisia maksukykyisimpiä asukkaita, joilla ei oikeasti olisi edes tarvetta valtion tukemaan aso-asuntoon. Aso-asuntojen jakaminen kakkosasunnoiksi varakkaille ja vuokralaisille on lisääntynyt huolestuttavasti.

Liian vapaasta asukkaiden valinnasta voi tulla yksi ratkaiseva tekijä asumisoikeusjärjestelmän purkamisessa. Pelkästään prosessin nopeuttamiseen ja säästöihin tähtäävä lainsäädäntö, ilman vaikutusten laaja-alaisempaa tarkastelua tulisi todennäköisesti koi-tumaan systeemin varsinaisen tarkoituksen onnistumiselle kohtalokkaaksi.

Lakiluonnos jättäisi myös järjestelmästä irrotettavien talojen asukkaiden kohtalon yhtiöiden mielivallan armoille. Irtisanottaville aso-asukkaille kuuluvien korvaavien vaihtoehtojen saatavuus jää riippumaan siitä mitä yhtiö päättää asunnoilla tehdä. Näin epä-määräistä ei saisi lain suoma turva olla näissäkään asukasvalinnan tilanteissa.

5

Lainvalmistelu vastaan lainkirjoittajan ohjeet

Lakiluonnos ja sen valmistelu poikkeavat monella tapaa lainkirjoittajan ohjeista.³² Erään syynä tähän on luonnollisesti ollut tehtävän mahdottomuus, kun Sipilän hallituksen tavoitteet on yritetty sovittaa vastaamaan Marinin hallituksen lähes päinvastaisia tavoitteita. Syitä on toki myös muita.

Tähän, lähinnä yhtiöiden aloitteesta käynnistettyyn, lakihankkeeseen on ryhdytty tarkistamatta perustelujen todenperäisyyttä. Esimerkiksi rajoituksista vapauttamisen perustelut ovat vaihdelleet prosessin aikana ja ministeriö ei ole tarkistanut lainojen saata-
vuusongelmien todenperäisyyttä eikä ottanut vakavasti sille SASO:n ja Yle:n sille ajoissa toimittamaa pätevämpää tietoa.

Ministeriö näyttää tyytyneen uskomaan yhtiöiden salaisena pitämän taustavaikuttajan / anonyymien rahoittajatahon väitettyihin lainaehtoihin, joiden mukaan pysyvät asu-
misoikeussopimukset tulisi sanoa irti. ”Näkymätön käsi” ei saisi johtaa lainsäädäntö-
työtä demokraattisessa ja avoimessa yhteiskunnassa.

Lain vaikutusten arvioinnissa on pahoja puutteita. Hallinnolliset vaihtoehdot ja niiden todennäköiset erot eri maksaja-/asukasryhmille pitkällä aikavälillä aiheutuvista kustan-
nuksista on jätetty esittämättä.

Sipilän hallituksen aikaisen lakiluonnoksen linjaukset ovat lähtökohtaisesti liian ka-
peakatseisia eivätkä hyödynnä kaikkea merkittävää käytettävissä olevaa tietoa. Aso-
kohteiden ulkopuolisten yhtiöiden yksinvaltiuden ikuistaminen on otettu ainoaksi mal-
liksi. Sille lähtökohdalle, eli osakeyhtiön tai säätiön omistajien ehdottomalle määräys-
vallalle, on alistettu kaikki muut ratkaisut.

Lakiluonnoksessa ei ole arvioitu asukkaille eri hallintomalleista todennäköisesti aiheu-
tuvaa taloudellisia vaikutuksia. Asukkaiden kannalta yksi keskeisimmistä lakiluonnok-
sen ongelmista on asumisuran kumulatiivisen hinnan kohoamisen salliminen täysin
kohtuuttomalle tasolle ottaen huomioon, että alun perin kaikki asukkaat valittiin sosio-
ekonomisiin perustein ja luvaten pysyvää, edullista, omakustannushintaista ja jopa pe-
rinnöksi annettavaa asuntoa. Perusteluissa ei ole esitetty miksi SASO:n ministeriölle
vuosien varrella moneen kertaan toimittamat kannanotot ja lausunnot tästä keskei-
sestä, asumisuran kokonaishinta-ongelmasta on sivuutettu täysin. Myös vertailu eri
hallintomallien välisistä eroista asumisuran kumulatiiviseen hintaan on jätetty arvioi-
matta, vaikka erot ovat vahvasti yhteydessä ihmisten eriarvoisuuden lisääntymiseen.

Lakiluonnoksesta ei käy ilmi miksi eduskunnan yhä voimassa olevat ponnet koskien
asumisoikeusjärjestelmän kehittämistä, on jätetty kommentoimatta. Myös se tulisi

perustella asiallisesti, miksi lakiuudistusta kiirehditään eduskuntaan erillään eduskunnan samaan aikaan edellyttämästä asuntopolitiikan kokonaissuunnitelmasta.

Perustelematta ehdotetaan kumottavaksi voimassa olevan lain merkittävät yleisperustelut, jotka eivät tukisi nyt ehdotettavia ratkaisuja.

Aso-talojen rajoituksista irrottamisen taloudellisina vaikutuksina esitetään vain positiiviset oletukset, mutta rajoituksista irrottamisesta aiheutuvien lainojen loppuun maksamisen menoja ei oteta huomioon lainkaan. Lailla mahdollistettavista operaatioista on siis esitetty vain tulopuoli, mutta jättäen silti arvioimatta myös vaikutukset valtion budjettiin. Tämä ihmetyttää eritoten siitä syystä, että laki on kuitenkin tarkoitettu esitellä kiireellisesti ns. budjettilakina.

Valmistelussa on tukeuduttu lähinnä vain yhtiöiden antamiin hintatietoihin, joihin perustuvat myös ARA:n tilastot. SASO:n mm. Tilastokeskukselta ja omin ammattimaisin selvityksin sekä tutkimuksin tuottamia tietoja ei ole käytetty eikä tuotu lakiluonnoksen perusteluosassa esille lähteenä kertaakaan koko valmisteluprosessin aikana.

Ympäristöministeriö on päättäväisesti rajannut valmistelun ulkopuolelle oikeusministeriön asiantuntemuksen, vaikka siellä olisi tärkeää ymmärrystä asumisoikeudesta. Aso-järjestelmän kokonaisuuden kehittämiseksi olisi tarpeellista tuntee myös oikeusministeriön alalla kerättäviä asumisoikeusyhdistysten kokemuksia.

Avainkäsitteet kohtuuhintaisuus ja käyttöarvo on jätetty määrittelemättä ja niiden välinen potentiaalinen ristiriitaisuus osoittamatta.

Aso-järjestelmässä vallitsevat vallan ja vastuun jakautumisen variaatiot ja niiden merkitys lain keskeisten tavoitteiden kannalta on jätetty tuomatta esiin. Myös perustuslaillisten oikeuksien, kuten sananvapauden ja yhdistymisvapauden, toteutumisen vaihtelevuus eri hallintovarianteissa on jätetty arvioimatta.

Lakiluonnoksessa ei ole arvioitu lainkaan asukkaiden yhdenvertaisuutta eri hallintamallivarianteissa. Kyseisestä muuttujasta riippuen aso-asukkailla on hyvin suuret erot päätoisvallassa ja pitkälti siihen yhteydessä olevissa asumisen kustannuksissa. Myös asukkaiden eriarvoistuminen välillisesti iän perusteella on jätetty tarkastelematta, vaikka esimerkiksi omaksilunastus on yleensä mahdollista vain nuoremmille asukkaille, joilla on vielä työvuosia ja maksukykyä jäljellä vuosikymmeniä. Ikäihmisille, jotka ovat jo maksaneet yhtiön lainostakin osansa, ei ole enää eläkkeellä, ei ole enää mahdollista ryhtyä maksamaan asuntoaan toiseen kertaan omaksilunastukselle kaavailulla hinnalla.

Lakiluonnoksessa ei ole tarkasteltu markkinalähtöisen vapaan hinnoittelun ja jyvityksen aiheuttamien asumiskustannusten kohoamisen todennäköisiä vaikutuksia vähävaraisten asukkaiden elämisen laatuun ja / tai asumisoikeuden kestoon mikäli kustannusten nousu pakottaa muuttamaan toisaalle.

Lakiluonnoksessa ei perustella, miksi myyntiin tulevan aso-talon ostajiksi ei kelpuutettaisi talon jo pitkälle maksaneiden asukkaiden perustamaa asumisoikeusyhdistystä.

Ministeriö ei toteuttanut kyselyä, jolla olisi voitu arvioida asukkaiden suhtautumista esitettäviin muutoksiin. SASO:n toimesta tehtiin sellainen kysely pilottina yhdessä suuressa kohteessa pääkaupunkiseudulla.³³

Kuva 6.

Asukkaiden suhtautuminen asumisoikeuden kehittämishaasteisiin	Osioon vastanneiden osuus %
Jos asunto ni tulee myyntiin, minulla ei ole mahdollisuutta lunastaa sitä omaksi markkinahintaan vaikka siitä vähennettäisiin asumisoikeusmaksu.	82
Jos yhtiö laittaa asunto ni vuokralle ja menetän aso-asukka ille kuulu van irtisanomissuojani, koen tullee ni petetyksi vaikka saisin takaisin asumisoikeusmaksuni.	91
Nykyisen lain yleisperusteluissa asukka ille luvatu n pohjoismaisen asukasdemokratian tavoitetta ei tule hylätä.	91
Asukka ille tulee avata näkymä perusvastikke en käytöstä niin kohde- kuin myös yhtiötasolla. Se on noin kolme neljäsosaa koko vastikkeesta.	89
Vastikke en tulee pienentyä kun kohteen rakentamislainat on maksettu.	89
Nykyisillä asukka ille ei saa maksattaa tulevien kohteiden hankinnasta aiheutu via kustannuksia.	87
”Kohteen myytävyy s” vastikke en määr äytymisperusteena ei ole omakustannusperiaatteen mukainen.	84
Asokodit-yhtiön vastike on keskimäär in kolmanneksen korkeampi kuin kaupungin hallitseman HASO:n vastike. Vuodessa keskikokoisen asunnon haltija joutuu Asokodissa maksamaan pari tuhatta euroa liikaa. Pidän ylihintaa kohtuuttomana.	80
Asumisoikeusasukas joutuu nykyjärjestelmässä maksamaan asumisurastaan yhteensä yli kaksi kertaa enemmän kuin omistusasunnon maksanut kaikkine asumismenoineen. Tästä syystä asumisoikeuden kokonaishinta on säädettävä paljon nykyistä kohtuullisemmaksi, aidoksi omakustannushinnaksi.	87

Asukastoimikunnan asukaskysely helsinkiläisen Terrassitalon asukka ille, Kevät 2019 Asuntoja 95, Vastanneet 47%

Kuvan 6. asiakaspalautteessa on varsin varteenotettavia tietoja maksajien tahdosta. Näitä asumiskustannuksiin vaikuttavia asioita eivät yhtiöt ole kyselleet tai ainakaan julkistaneet. Yhtiöiden tekemillä ”Mitä mieltä olet asumisestasi”-kysymyksillä ei ole mitään tekemistä asumisen hintaan suhtautumisen kanssa. Toivottavasti ministeriö jatkaa lain hiomista ja ottaa nämäkin vinkit huomioon tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden tähden.

6

Johtopäätöksiä

1. Voidaan todeta, että tämä Sipilän hallituksen linjausten pohjalta laadittu luonnos poikkeaa suuresti Marinin hallituksen tavoitteista ja on todennäköisiltä vaikutuksiltaan jopa täysin päinvastainen. Näin ollen lakiluonnos olisi viisainta palauttaa huolelliseen valmisteluun, joka pyrkisi aidosti ja johdonmukaisesti Marinin hallituksen tavoitteiden saavuttamiseen. Valmistelua tukemaan tulee asettaa parlamentaarinen työryhmä.
2. Asumisoikeuslain yhteisvalmisteluun ja valtakunnalliseen neuvottelukuntaan on yhtiöiden lisäksi otettava mukaan sääntelyn kohteena järjestelmän rakentamisen kulut ja kaikki muutkin menot maksavat asukkaat, valtakunnallisen pitkäaikaisen etujärjestönsä, SASO ry:n välityksellä.
3. Asumisoikeuslain yhteisvalmisteluun on otettava mukaan oikeusministeriö, jonka asiantuntemusta tarvitaan tiiviisti koska kyse on asumisen oikeudesta. Oikeusministeriön hallinnon alaan kuuluvat asumisoikeusyhdistykset, joiden kokemuksilla on suuri merkitys pyrittäessä vahvistamaan asumisen kohtuuhintaisuutta ja lisäämään asukademokratiaa.
4. Tavoitteeksi tulee asettaa asumisoikeuden kestävyuden mahdollistava aito omakustannushinnoittelu, joka ei ylitä ARA-vuokria eikä pakota asukkaita maksamaan asunnon normaalin lyhennysohjelman mukaista laskennallista lainaosuutta moneen kertaan.
5. Asukademokratia edellyttää vapaita vaaleja niin ehdokasasettelun, ehdokkaiden esittäytymisen kuin myös äänestyksen osalta. Yhtiöt tulee velvoittaa antamaan asukasedustajille sekä ehdokkaille riittävästi sensuroimatonta sananvapautta asukkaiden kustannuksella ylläpidettävissä viestintäkanavissa. Yhtiön hallituksen asukasedustajien valinnassa em. vaali on välttämätön eikä yhtiön johto saa sekaantua asukasedustajien valintaan.
6. Yhtiöiden ja kohteiden taloustiedot on saatava avoimesti verkkoon kakkien maksajien nähtäville. Avoimuus on tuotava nyt myös niihin budjetin ja taseen erittelyihin, joista voidaan nähdä kaikki keskeiset meno- ja tuloluokat sekä vastaavat että vastattavat tärkeimpine yhtistyökumppaneineen, myös rahoituksen osalta. Avoimesti tulee näyttää maksajille myös yhtiön strategiset ja kohdekohtaiset suunnitelmat eri ajanjaksoille, myös pitkän tähtäyksen osalta.
7. Asumisoikeustalon käyttötarkoituksen muuttamisesta ja rajoituksista irrottamisesta sekä asukkaiden oikeuksista on säädettävä tarkasti niin, että asukkailla on mahdollisuus myös perustettavan aso-yhdistyksensä nimissä käyttää etuosto-

oikeutta hinnan määräytyessä alkuperäisen rakennuskustannusten mukaan vähennettynä jo maksetuilla lainaosuuksilla, määriteltynä rakennuksen iän mukaisesti keskimäärin tehdyistä lyhennyksistä.

8. Nykyisillä asukkailla ei saa maksattaa uusien kohteiden hankinta- ja pääomakustannuksia vaan hankinta ja rahoitus on uusienkin kohteiden osalta toteutettava uusien rahoituksin.

Helsingissä 14.7.2020

Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry

Eric Hällström
Puheenjohtaja

Mikael Friman
Varapuheenjohtaja

Petra Nyman
Sihteeri

Veli Savolainen
Projektipäällikkö

eric.hallstrom@hotmail.fi

Puh. 044 987 5652

petra.nyman@outlook.com

www.asumisoikeusasukkaat.fi

7

Lähdeviittaukset

¹ Eduskunnan toisen lakivaliokunnan lausunto 6.6.1990, Eduskunnan ponsilausuma 27.6.1990. Vuonna 2000 perustettu asukkaiden valtakunnallinen etujärjestö Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry on alusta asti vaatinut lukuisissa lausunnoissaan asukkaiden aseman parantamista ja aidon omakustannusperiaatteen noudattamista hinnoittelussa. Em. eduskunnan ponsien lisäksi järjestö on vedonnut perustuslain pykäliin 15 ja 19 sekä voimassa olevan asumisoikeuslain yleisperusteluihin. Laki asumisoikeusasunnoista 650/1990 yleisperustelut / Hallituksen esitys HE 59/1990 : ”Asumisoikeusyhdistys” tai omistava ”yhdistys” mainittiin 43 kertaa ja ”asunto-osuuskunta” 22 kertaa. Yhteensä 65 kertaa mainittiin asukkaiden yhteisöllinen omistus.” ...Todettiin lisäksi, että: ”Asumisoikeuden hankkija sijoittaa talon rakentamiseen pääomaa, joka voidaan rinnastaa esimerkiksi osakkeenomistajan oman pääoman sijoitukseen.” Asukkaiden osuus toteutuneista riskipääomasijoituksista on 99%. Toinen lakivaliokunta LaVM 6/1990: ”Asumisoikeusjärjestelmän tulee perustua asumisoikeusyhdistysten asuntojen omistukseen ja hallintaan.” ”Valiokunta edellyttää, että hallitus antaa mahdollisimman pikaisesti tarvittavat säännöshdotukset sellaisen asumisoikeusyhdistyksille rakentuvan asumisoikeusjärjestelmän aikaansaamiseksi, joka perustuu avoimuuteen, laajamuotoisuuteen ja joustavuuteen, jossa asumismenot muodostuvat kohtuullisiksi.” ”Yhdistyspohjaisen asumisoikeusjärjestelmän tulee olla kaikille tarkoitettu ja perustua asukkaiden ja asunnontarvitsijoiden omaan aktiivisuuteen... Sellaisten hankkeiden lainoituspäätöksissä, joita lainoitetaan ennen asukkaiden itsehallinnosta ja asumisoikeusyhdistyksistä säätämistä, tulee varmistaa, että tuleva lainsäädäntö koskee myös niitä.” Eduskunnan ponsi hallitukselle 27.6.1990: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti valmistelee säännöshdotukset, joilla turvataan asumisoikeusasunnoissa asuville vuokratulojen asukkaita paremmat vaikutusmahdollisuudet...asumisoikeustalojen hallintoon ja ...päätöksentekoon... tavoitteena tulee olla asukkaiden todelliset vaikutusmahdollisuudet asumiseensa.”...”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa mahdollisimman pikaisesti tarvittavat säännöshdotukset sellaisen asumisoikeusyhdistyksille rakentuvan asumisoikeusjärjestelmän aikaansaamiseksi, joka perustuu avoimuuteen, laajamuotoisuuteen ja joustavuuteen, jossa asumismenot muodostuvat kohtuullisiksi ja joka toteuttaa edellä esitettyjä kehittämistavoitteita.” Ylen MOT-raportti: Asumisoikeusasunnot – suuri puhallus. <https://areena.yle.fi/1-50163907> Aso-yhtiöiden taholta on korostettu lainasopimusten merkitystä todisteena Asoyhtiöiden omistajuudesta, vaikka omistajuudesta ei ole olemassa eduskunnan hyväksymää lakikirjausta.

² Ympäristöministeriön lakiluonnos Sipilän hallitukselle HEasot lausunnoille 23.2.17.pdf s. 15.

³ Ympäristöministeriön lakiluonnos Sipilän hallitukselle HEasot lausunnoille 23.2.2017.pdf s. 15.

⁴ Ympäristöministeriön lakiluonnos Marinin hallitukselle HEasot lausunnoille 13.5.2020.pdf s. 28.

⁵ Yhtiöt salaavat tietoja siitä, miten monet sen asukkaista ovat jo muuttaneet pois, eikä ministeriötäkään kiinnostanut kuulla selvityksissään poislähteneiden kokemuksia, joista olisi saanut paljon pätevää tietoa nykyisen järjestelmän toimivuudesta tai toimimattomuudesta mikäli politiikassa oltaisiin kiinnostuneita myös asukkaista ja asumisesta eikä vain asunnoista. SASO on tehnyt pilottitutkimuksen, jossa mitattiin poismuuttamisen aikeita ja perusteluja. Sen mukaan oli jo vuosituhannen vaihteessa ennakoitavissa pakoalto suureksi. Pilottitutkimus osoitti yhä vallitsevat kriittisimmät seikat pääkaupunkiseudun voittoa tavoittelevien yhtiöiden kohteissa. Jo tuolloin 72 % asukkaista oli kuluneen vuoden aikana ajatellut joskus muuttavansa pois aso-kohteesta. Syynä aso-kohteen jättämiselle 83 % sanoi ”Korkeat asumiskustannukset”, 70 % ”Sijoitukseni kannattamattomuus pitkällä tähtäyksellä suhteessa omistusasumiseen” ja 90 % ”Vastikkeiden nousu näyttää kohtuuttomalta”. Tämä tulos käy täysin yksiin professori Juhani Laurinkarin ministeriölle raportoiman tutkimustuloksen kanssa. Siinä todettiin, ettei asukkaille ole annettu mahdollisuuksia nähdä asumisen hinnan kehittymistä pitkällä tähtäyksellä.

SASO:n pilottikyselyssä todettiin 98 %:lla vastaajista aso-asukkaaksi hakeutumiseen vaikuttaneen mieli-kuva aso-asumisen kohtuuhintaisuudesta. Muutaman vuoden asumisen jälkeen aso-asumista piti heistä kohtuuhintaisena vain 39 %. Vastaajista 81 % kuvitteli aso-kohteeseen tullessaan asumiskustannusten pienenevän rakentamislainojen tultua maksetuiksi. Muutaman vuoden asumisen jälkeen 65 %:lle oli valjennut, ettei niin tulekaan käymään. Aso-asunnon mainostettu pysyvyys ja turvallisuus, johon sisään muutettaessa uskoi 99 % vastaajista oli jo muutaman vuoden jälkeen hupennut kolmanneksella 68 %:iin. Ministeriölle asukaskokemusten mittaaminen SASO:n pilottikyselyn tapaan olisi paljastanut niitä keskeisiä syitä miksi suurin osa alkuperäisistä asukkaista on jo lähtenyt järjestelmästä ja kolme neljänestä heistä siirtynyt omistusasujiksi. Järjestelmän oikea kehittäminen ei ole mahdollista ellei uskalleta katsoa totuutta ja tehdä sen edellyttämiä korjauksia – tässä tapauksessa valtarakenteeseen asukkaiden hyväksi niin, että se vaikuttaa asumisuran kokonaishinnan riittävään kohtuullistumiseen. SASO:n pilottikyselyn vastaajista 85 % katsoi, että ”Aso-talon / -kohteen siirto asukkaiden yhteiseen omistukseen aso-yhdistyksen avulla ja asumiskustannusten selkeää alenemisen lainojen tultua maksetuiksi” lisäisi kiinnostusta jatkaa aso-asukkaana. Myös valtion lainan takaisinmaksuehtojen ja koron kohtuullistaminen lisäisi 77 %:n kiinnostusta jatkaa aso-asukkaana. Vuonna 2019 yhteen Asuntosäätiön halutuimmista, vuonna 1994 valmistuneesta, suuresta helsinkiläiskohteesta tehdyn tarkistuslaskennan mukaan alkuperäisistä ruokakunnista oli poistunut jo 80 %. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/asukaskyselynTulokset02.pdf

⁶ Vaihtuvuudesta ARA:n Asuntomarkkinakatsaus 2/2019, s. 16. ARA ei ole raportoinut asumisoikeusyhtiöiden välisiä eroja, mutta vuokrayhtiöiden osalta tehdyssä katsauksessa (Asuntomarkkinakatsaus 1/2019: vuokra-asunnot) todetaan vaihtuvuuden olleen pääkaupunkiseudulla kunnallisissa yhtiöissä puolta pienempää kuin muissa yhtiöissä.

⁷ Kannattaa katsoa Yle:n MOT-raportti: Asumisoikeusasunnot – suuri puhallus. <https://areena.yle.fi/1-50163907> ja kuunnella YH-rakentajien silloisen toimitusjohtajan paljastava kertomus sisäpiiristä: www.kansanradioliitto.fi/audio/erickysyy/asoyhdistyksistakompressoitu.mp3 Asiantuntija Reijo Pesosen haastattelu alkaa kohdasta 51:47.

⁸ Kenelle asumisoikeusasunnot kuuluvat? SASO:n puheenjohtajan alustus Pikkuparlamentissa 28.2.2019 www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/Kenelle%20asumisoikeusasunnot%20kuuluvat.pdf

⁹ Kansanedustaja Matti Vanhanen SASO:n delegaatiolle eduskunnassa 15.6.2001.

¹⁰ Yle:n Ajankohtaisen kakkosen ohjelma ”Matti Vanhanen Asumisoikeusasumisesta. <https://areena.yle.fi/1-50093156>.

Yle:n MOT-raportti: Asumisoikeusasunnot – suuri puhallus. <https://areena.yle.fi/1-50163907>.

Yle:n MOT-raportti ”Sota omasta ASO-kodista” 11.12.2017 <https://areena.yle.fi/1-3849195>.

Emilia Kukkala: Suomalaisessa asumisoikeusjärjestelmässä ei ole muuta skandinaavista kuin nimi <https://areena.yle.fi/audio/1-2613630>.

¹¹ Yhtiöiden haluttomuus asukasdemokratian ja hallinnon avoimuuden kehittämiseen on ollut ilmeinen. Alan alkuvaiheen suurimmat toimijat, VVO ja SATO kieltäytyivät jyrkästi neuvottelemasta omistussjärjestelyistä Terassitalon asumisoikeusyhdistyksen kanssa. Sitä vastoin ne muutama vuotta myöhemmin myivät asukkailla maksattamansa aso-talot Asuntosäätiölle. Ruotsissa on toiminut asukasdemokratiaa ylläpitävä laki, joka antaa myyntiin tulevan talon asukkaalle etuosto-oikeuden perustamansa asumisoikeusyhdistyksen nimiin.

¹² Yhtiöiden tiedetään puuttuneen asukasedustajien valintoihin eri tavoin. Esimerkiksi Tarveasunnot Oy lähetti edustajansa useiden asuntokohteiden asukkaiden yhdessä tarjoaman asukasedustajaehdokkaan luokse pelottelemaan tätä vakavalla vastuulla, joka hallitusjäsenyydestä aiheutuisi. Ehdokas ei taipunut luopumaan ehdokkuudesta, mutta silti yhtiön johto jätti hänet hallituksen ulkopuolelle. Toisena esimerkkinä ”asukasedustajien” valinnasta yhtiön johdossa voidaan mainita Asokodit Oy:n johdon perustama mini-aso-foorumi, jonka puheenjohtajaksi johto kutsui yhtiöön läheisessä liikesuhteessa olevan yrityksen palveluksessa toimivan henkilön, jonka ”asukasedustajuus” huipentui yhtiön johdon tilaamaan julkilausumaan: ”Asumisoikeusyhtiöissä ei tule lisätä asukkaiden päätösvaltaa.” Tuota asukkaiden

vastaista sanomaa yhtiöt levittivät asukkaiden kustannuksella ylläpitämässään medioissa ja ulkoisessa viestinnässä, Asuntosäätiö 14.10.2019 ja SAY 14.10.2019 yrittäen siten vaikuttaa asukkaiden nimissä meillä olevaan lainsäädäntöön.

¹³ Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624 Luku 6, §3.

¹⁴ <http://www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/mitenEduskuntaaNarrataanCaseASO.pdf>

¹⁵ Kansanedustajat Kautto ja Vanhanen ovat vahvistaneet 15.6.2001 Suomen Asumisoikeusasukkaat ry:n edustajille, että aso-lakiin alunperin kaavailuista asukasdemokratiapykälisiä luovuttiin rakennuttajien uhattua rakentamisboikotilla.

¹⁶ Ympäristöministeriön lakiluonnos Marinin hallitukselle *HEasot lausunnoille* 13.5.2020.pdf, s. 63–64.

¹⁷ Esimerkiksi Vaasan kaupunki on päättänyt laittaa myyntiin kaupungin kysytyimmällä alueella sijaitsevan aso-talon. ARA on luvannut kohteelle vapautuksen aso-järjestelmästä ja rajoituksista, mikäli kohteessa ei asu ainuttakaan aso-asukasta. Niinpä Vaasan kaupunki aloitti talon tyhjentämisen aso-asukkaista. Kohteen markkinointi aso-kohteena lakkautettiin ja asukkaille lähetettiin kohteen myyntipäätöksen ja ARA:n ehdolliseen suostumukseen vedoten kirjalliset kehotukset irtisanoutua vapaaehtoisesti. Tätä kirjoitettaessa taloa ei ole vielä saatu kokonaan tyhjäksi aso-asukkaista, joten kohdetta hallitseva yhtiö arvatenkin odottaa lainsäätäjältä pikaista päätöstä, jolla aso-asukkailla maksatettu talo olisi jo saatu realisoitua kovanrahan talona. Tapauksesta saa tarkempaa tietoa osoitteesta www.asumisoikeusasukkaat.fi/kuvat/asukkaatUlos1.jpg

¹⁸ Ympäristöministeriön lakiluonnos Marinin hallitukselle *HEasot lausunnoille* 13.5.2020.pdf, s. 19. SASO:n johdolle on yhden suurimmista Aso-rakennuttajayhtiöiden johdosta annettu 1990-luvun puolivälissä lausunto, jonka tarkoituksena oli hälventää aso-asukkaiden huolia: ”*Irrotamme ARA-rajoituksista ensin vuokratalot ja vasta sitten aso-talot.*”

¹⁹ Ympäristöministeriön lakiluonnos Marinin hallitukselle *HEasot lausunnoille* 13.5.2020.pdf, s. 12 ja s. 21.

²⁰ SASO:n lausunto lakiesityksen edellisestä versiosta 7.4.2017. s. 8. <http://www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/ASO-FINAL.pdf> Yle:n MOT-ohjelma ”Sota omasta ASO-kodista” 11.12.2017 <https://areena.yle.fi/1-3849195>

²¹ Yhtiöiden väite, jonka mukaan rajoituksista vapauttamisia ja asumisoikeuksien irtisanomisia tarvittaisiin ”vain muutamien, erittäin harvojen” kohteiden tapauksissa oli pahasti ristiriidassa sen kanssa miten yhtiöt ovat kehuneet tasausjärjestelmää ja suuruuden ekonomiaa ainoana toimivana mallina mm. joidenkin kohteiden remonttien rahoittamiseksi.

²² ARA:n Asuntomarkkinakatsaus 2/2019, ss. 9-10. Aiheesta myös Rakennuslehti / Helsingin Sanomat 19.1.2019 otsikolla ”*Huima hintaero: Helsingin kaupungin omistama asumisoikeusyhtiö perii 3–4 euroa neliöltä halvempia vastikkeita kuin muut yhtiöt. Edullisten hintojen salaisuus on omakustannuseriaate.*”

²³ <http://www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/Kenelle%20asumisoikeusasunnot%20kuuluvat.pdf>, ss.17 – 18. Tässä esimerkki yhdestä SASO:n esittämästä ratkaisumallista, jossa on lähestytty merkittävästi yhteishallintoa. Yhtiöt olisivat vahvasti mukana vaikka asukkailla olisi taloudellisen vastuun kantajina enemmistö päättävissä elimissä.

²⁴ Suomessa keskivuokrat ovat Tilastokeskuksen mukaan kaksi kertaa korkeammat kuin esimerkiksi Itävallassa sikäläisen tilastoviranomaisen ilmoittamat keskivuokrat. Suomen kasvukeskusten vuokrien

kohtuuttoman tason totesi myös ministeri Krista Mikkonen haastattelussaan Asuntosäätiön Kotimaisema-lehdessä 3/2019, ss. 16-18.

Yhtiöiden yhteenliittymän SAY:n verkkosivulla asumisen hinnan kohtuullisuus määritellään suhteessa vapaarahoitteisiin vuokriin ja vain kuukausitasolla tarkastellen: ”UKK: *Onko asumisoikeusasuminen taloudellisesti järkevää? ja yhtiön vastaus: Asumisen kustannukset ovat kohtuuhintaiset vapaarahoitteisiin vuokra-asuntoihin verrattuna. Tämän vahvistavat myös ARA:n säännöllisesti julkaisemat tilastot.*”

<http://www.asumisoikeus.fi/fi/usein-kysytya>

²⁵ ARA:n Asuntomarkkinakatsaus 2/2019, s. 9.

²⁶ Tilastokeskuksen erillisraportti SASO:lle. Julkaistu lausunnossa ministeriön luonnoksesta Sipilän hallituksen lakiesitykseksi asumisoikeusasunnoista 23.2.2017. S. 5. SASO 7.4.2017. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/ASO-FINAL.pdf

²⁷ ARA:n Asuntomarkkinakatsaus 2/2019, ss. 9-10. Hallituksen esityksessä HE59/1990 ARA-vuokratason alittamista aso-vastikkeissa perusteltiin aso-maksujen mahdollistamalla lainaosuuden pienuudella. ”*Asumisoikeusasuntojen asumiskustannukset olisivat jonkin verran alhaisempia kuin aravavuokrataloissa, koska lainaosuus talon rakentamisessa olisi pienempi.*”

²⁸ Allekirjoitusten määrä olisi arviolta noin kaksikymmenkertainen, mikäli asumisoikeusjärjestelmää hallitsevat yhtiöt mahdollistaisivat asukkailla maksatetuissa yhtiöiden asiakaslehdissä ja intraneteissa asumisen salaiseen hinnoitteluun kriittisesti suhtautuville asukasaktiiveille perustuslain lupaaman sananvapauden ja siitä riippuvaisen yhdistymisvapauden. Sensuroinnista ja rakenteellisista viestinnän estoista johtuen tuhannet asumisoikeusasukkaat eivät ole saaneet tietää edes sitä, että Suomessa on heidän etuaan ajava 20-vuotias valtakunnallinen etujärjestö SASO ry. Samasta syystä myöskään tietoa adressista ei ole saatu jaetuksi kattavasti maamme asumisoikeusasukille.

²⁹ Kuluttajaviraston Tilastokeskukselta tilaamassa ja Ympäristöministeriön rahoittamassa tutkimuksessa selvitettiin aikoinaan pitkän aikavälin kustannuksia eri asumismuotojen välillä. Yhteenvedossaan virasto totesi: ”*Pitkällä asumisuralla omistusasunto on edullisempi kuin vuokra- tai asumisoikeusasunto. Tutkimus näytti, että ensiasunnon hankkijalle asumisvaihtoehtojen ja niiden menojen vertailu on hankalaa. Jokin asumismuoto voi olla aluksi edullinen ja kallistuu myöhemmin, toinen toimii juuri päinvastoin. Kehityksessä on toki selviä taitekohtia. Muutoksen syynä on useimmiten asuntolainan lyhentämisen päättymisen. Siksi kolmenkymmenen vuoden viimeisen kolmanneksen aikana omistusasunto tulee useimmiten vuokra- ja asumisoikeusasuntoja edullisemmaksi. Kolmenkymmenen vuoden asumiskustannuksissa halvimman ja kalleimman ero on satoja tuhansia. Tutkimukseen valittujen kolmioiden osalta edullisin vaihtoehto 30 asumisvuoden kuluttua oli Helsingissä ... omistusasuntoa ja kallein vapaarahoitteinen vuokra-asunto. Ero oli kumulatiivisilla asumismenoilla noin 670 000 mk.*” Kuluttajaviraston tiedote 5.12.2000.

³⁰ Tämä tiedon panttauksen totesi myös professori Juhani Laurinkari ympäristöministeriölle raportoidessaan tutkimuksessa, jossa hän toteaa, ettei asukkailla ole annettu mahdollisuuksia nähdä asumisen hinnan kehittymistä pitkällä tähtäyksellä. Turvaa asumiseen : asumisoikeusko ratkaisuna? Ympäristöministeriö, 2003.

³¹ Poikkeuksena sosioekonomisesta valinnasta merkittävän varallisuuden, kuten asunnon omistamista, ei ole vuoden 2006 lakimuutoksen jälkeen katsottu esteeksi 55 vuotta täyttäneillä.

³² <http://lainkirjoittaja.finlex.fi/>

³³ Asukastoimikunnan kirjallinen kysely toteutettiin 95:n ruokakunnan Terassitalossa Helsingissä keväällä 2019. Vastausprosentiksi tuli 47 %.

8

Lähteitä

Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry:n lausunto Sipilän hallituksen aso-lakiehdotuksesta ASO-FINAL. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/ASO-FINAL.pdf

SASO:n lausunto korkotukilakiehdotuksesta 2017. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/SASOn%20lausunto%20korkotukilaista%202017.pdf

Kenelle asumisoikeusasunnot kuuluvat?. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/Kenelle%20asumisoikeusasunnot%20kuuluvat.pdf

Lausunto ministeriön (23.2.3017) luonnoksesta hallituksen lakiesitykseksi asumisoikeusasunnoista www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/ASO-FINAL.pdf

Miten eduskuntaa narrataan – case ASO Muistiinpanoja pahasti keskeneräisen asumisoikeuslainsäädännön vaiheilta. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/mitenEduskuntaaNarrataanCaseASO.pdf

Asiantuntijan arvio Ympäristöministeriön asumisoikeuskyselyn tavoitteista ja luotettavuudesta. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/Arvio%20Ym%20ja%20PTn%20syksyn%202015%20ASO-kyselesty .pdf

Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry:n kommentteja Ympäristöministeriön suuntaviivoista aso-järjestelmän kehittämiseksi. <http://www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/SASOn%20kommentteja%20YM%20linjauksista%20211016.pdf>

Suomen Asumisoikeusasukkaat ry:n Asukaskyselyn tulokset, 2002 Pääkaupunkiseutu. www.asumisoikeusasukkaat.fi/tiedostot/asukaskyselynTulokset02.pdf

Suomen Asumisoikeusasukkaat SASO ry:n kotisivu. www.asumisoikeusasukkaat.fi/index.html

Asumisoikeuslain muutos ei saa johtaa markkinavuokrien tasoihin vastikkeisiin. 1461 allekirjoittajaa. www.adressit.com/asumisoikeusvastikkeet

Asumisoikeustalojen kaappaus ja asukkaiden häätö ylihinnittelulla torjuttava. 558 allekirjoittajaa. www.adressit.com/aso-talojen_kaappaus_torjuttava

Asumisen Hinta Alas AHA !. 6467 allekirjoittajaa. www.adressit.com/asumisen-hinta-alas

Asumisoikeusasukkaiden facebook-ryhmä. 904 jäsentä. <https://www.facebook.com/groups/907862855986865>

Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry:n kotisivu. www.asumisoikeusasukkaat.fi

Asumisen Hinta Alas (AHA) -foorumi. 23490 osallistujaa. www.facebook.com/asumisenhintaa/

Yle:n MOT-raportti: Asumisoikeusasunnot – suuri puhallus. <https://areena.yle.fi/1-50163907>

Yle:n Ajankohtaisen kakkosen ohjelma ”Matti Vanhanen Asumisoikeusasumisesta. <https://areena.yle.fi/1-50093156>.

Yle:n MOT-raportti ”Sota omasta ASO-kodista” 11.12.2017 <https://areena.yle.fi/1-3849195>.

Emilia Kukkala: Suomalaisessa asumisoikeusjärjestelmässä ei ole muuta skandinaavista kuin nimi <https://areena.yle.fi/audio/1-2613630>.

Vaasan irtisanomiset. www.asumisoikeusasukkaat.fi/kuvat/asukkaatUlos1.jpg

Lainkirjoittajan ohjeet. <http://lainkirjoittaja.finlex.fi/>

Asuntopoliittisessa haastattelusarjassa Erkki Tuomioja SDP, Mia Laiho KOK, Matti Vanhanen KESK, Tom Packalen PS, Outi Alanko-Kahiluoto VIHR, Paavo Arhinmäki VAS, Sampo Terho SIN, Sari Tanus KD, Silja Borgarsdottir – Sandelin RKP, Harry Harkimo Liike Nyt, Paavo Väyrynen 7 tähden liike, Tiina Sandberg SKP, Reijo Pesonen Aso-asiantuntija: www.lahiradio.fi/eric-kysyy-kuka-vastaa

9

Liitteet

Liite 1

Adressi, jossa 1461 allekirjoittajaa.

Katsottavissa osoitteesta www.adressit.com/asumisoikeusvastikkeet

Asumisoikeuslain muutos ei saa johtaa markkinavuokrien tasoihin vastikkeisiin

Ympäristöministeriössä laadittu lakiluonnos (§33 Käyttövastikkeiden määrittäminen) antaisi yhtiöille mahdollisuuden nostaa käyttövastikkeita markkinavuokrien tasolle. Lakiehdotus on tarkoitus viedä eduskunnan hyväksyttäväksi jo elokuussa 2020.

Lakiluonnoksen 33§:ssä lukee nyt "käyttövastike ei saa olla vastaavalla sijainnilla olevista käyttöarvoltaan samanveroisista huoneistoista yleensä perittäviä vuokria korkeampi". Tämä tarkoittaa sitä, että asumisoikeusasunnoissa sallittaisiin markkinavuokrien periminen. Markkinavuokrien tapaan jatkuvasti nousevat käyttövastikkeet nostaisivat asumisoikeusasukkaan asumisuran kokonaishinnan yli kaksi kertaa kovemmaksi kuin mitä tulee omistusasunnon ostajan asumisuran kokonaishinnaksi. Tätä ei voi mitenkään pitää kohtuullisena ottaen huomioon, että asumisoikeusasukkaat ovat maksaneet 99% kohteidensa riskillisestä alkupääomasta ja lisäksi 100% yhtiön kaikista menoista. Markkinavuokrien tasoinen asumisen hinnoittelu ei vastaa ARA-rahoituksen tarkoitusta. Lakiteksti loukkaa myös Euroopan Unionin sallittua valtion tukea koskevia komission päätöksiä State aid No E 2/2005 ja N642/2009, joiden mukaan yksityisille osakeyhtiöille sosiaaliseen asuntotuotantoon myönnettävällä tuella tuotetut asunnot tulee vuokrata asukkaille alle markkinahintaan.

Lakiluonnoksen §33 tulee muuttaa muotoon, "Käyttövastike ei saa olla vastaavalla sijainnilla olevista samanveroisista ARA-huoneistoista yleensä perittäviä vuokria korkeampi".

Allekirjoitukset

1.	Veli Savolainen	HELSINKI	43.	Jarmo Jylhä	Jyväskylä	80.	Selja Hanhisalo	Helsinki
2.	Eric Hällström	Helsinki	44.	Pina Loponen	Helsinki	81.	Roni Valentin	Jyväskylä
3.	Helena Hällström	Helsinki	45.	Anu Kurki	Helsinki	82.	Maarit Ruottinen	Helsinki
4.	Hilkka-Roosa Nurmi	Helsinki	46.	Irmeli Keijonen	Helsinki	83.	Arto Tuomi	Kerava
5.	Sami Partanen	Helsinki	47.	Sami Skog	Vantaa	84.	Eija Määttä	Espoo
6.	Timo Salonen	Vihti	48.	Marjatta Suhonen	Kerava	85.	Marko Ahonen	Tampere
7.	Pinja Laine	Helsinki	49.	Ville Koskilampi	Espoo	86.	Hannele Kuisma	Helsinki
8.	Tuula Savolainen	Espoo	50.	Jaana Brockmann	Espoo	87.	Sini Ahonen	Helsinki
9.	Sami Helno	Espoo	51.	Sara Mattila	Helsinki	88.	Petra Sihvonen	Helsinki
10.	Laura Koski	VANTAA	52.	Leila Pitkänen	Helsinki	89.	Laura Jokisalo	Vantaa
11.	Turo Arhio	Helsinki	53.	Marika Koskilampi	Espoo	90.	Mervi Salminen	Jyväskylä
12.	Sari Mattila	Helsinki	54.	Mirja Nieminen	Helsinki	91.	Lauri Kapanen	Helsinki
13.	Raisa Koski	Vantaa	55.	Sanna Veijalainen Os	Espoo	92.	Heidi Nieminen	Kirkkonummi
14.	Satu Koponen	Helsinki		Johansson		93.	Maarit Luukkonen	Helsinki
15.	Jenni Björkman	Helsinki	56.	Timo Nordström	Helsinki	94.	Eevs Komulainen	Helsinki
16.	Anita Henriksson	Helsinki	57.	Henri Järvi	Espoo	95.	Hannele L. Lehto	Helsinki
17.	Marja-Leena Sierilä	Espoo	58.	Katja Medarhri	Helsinki	96.	Maarit Saaresto	Helsinki
18.	Terhi Lehtonen	Helsinki	59.	Kati Lehvonen	Helsinki	97.	Eija Liikanen	Mikkeli
19.	Minna Nousiainen	Helsinki	60.	Antero Pennanen	Helsinki	98.	Pirkko Kiviranta	Espoo
20.	Jouko Viljanen	Espoo	61.	Leena Valpio	Vantaa	99.	Patryk Buska	Espoo
21.	Marika Lehtonen	Helsinki	62.	Milia Hoskari	Klaukkala	100.	Niko Haapakoski	Helsinki
22.	Luca Torretta	Järvenpää	63.	Sirpa Karvonen	Helsinki	101.	Tiina Tyrjy	Helsinki
23.	Jouko Grohn	Vantaa	64.	Maarit Talvio	Helsinki	102.	Marika Backman	Vantaa
24.	Maija Mattila	Helsinki	65.	Petri Lindström	Espoo	103.	Erja Myyryläinen	Helsinki
25.	Markus Backman	Vantaa	66.	Pirkko Pennanen	Helsinki	104.	Lassi Heinänen	VANTAA
26.	Hanna Tiira	Helsinki	67.	Eeva Brockmann	Kaarina	105.	Sami Ruokoja	Vantaa
27.	Mikko Damski	Helsinki	68.	Marko Punavaara	Lahti	106.	Tiina Lehto	Turku
28.	Eija Eskelinen	Helsinki	69.	Paula Nurminen	Helsinki	107.	Inka Kuorikoski	Helsinki
29.	Seppo Ojala	Helsinki	70.	Eva Wikström	Vantaa	108.	Eeva Haarlaa	Helsinki
30.	Anne Waala	Helsinki	71.	Markku Haapala	Helsinki	109.	Annika Hallikainen	Helsinki
31.	Sari Korhonen	Vantaa	72.	Leena Jylhä	Jyväskylä	110.	Jukka Kilpi	Espoo
32.	Suvi Tuovinen	Espoo	73.	Ann-Mari Dubb	Helsinki	111.	Anne-Maj Hurnanen	Helsinki
33.	Marcus West	Helsinki	74.	Merja Tapper	Jyväskylä	112.	Noora Reunanen	Helsinki
34.	Laura Lindroos	Vantaa	75.	Tarja Holopainen	Helsinki	113.	Riina Saarelainen	Uusimaa
35.	Anne Rantala	Espoo	76.	Tarja Vailinheimo	Helsinki	114.	Vesa Stenberg	Lieto
36.	Teija Suba	Helsinki	77.	Ralf Winkler	Helsinki	115.	Tuomas Lesch	Vantaa
37.	Laura Sirviö	Espoo	78.	Stina Kallionalusta	Kirkkonummi	116.	Mikko Myfler	Joensuu
38.	Arja Poikela	Salo	79.	Mika Hytönen	Helsinki			
39.	Mari Miettinen	Vantaa						
40.	Taina Bremer	Helsinki						
41.	Jukka Forsblom	Helsinki						
42.	Sanna Skog	Vantaa						

117.	Susanna Myller	Joensuu	154.	Tapio Laurinolli	Helsinki	190.	Outi Verosaari	Helsinki
118.	Sanna Jaatinen	ESPOO	155.	Heini Virta	Helsinki	191.	Kirsi Reinola	Helsinki
119.	Ilse Niemi	Espoo	156.	Riikka Haapalainen	Helsinki	192.	Jaana Piirainen	Kerava
120.	Kari Vesala	Oulu	157.	Marika Riskilä	Helsinki	193.	Antti-Jussi Rähä	Helsinki
121.	Anki Långbacka	anki.langbacka@gmail.com	Satu-M	Kumpuniemi	Helsinki	194.	Risto Sjöroos	Kaarina
122.	Sanna Karvonen	Kerava	159.	Auli Ruotsalainen	Kuopio	195.	Jarmo Laaksi	Espoo
123.	Jaakko Sampanmaa	Helsinki	160.	Hannele Heinämä	Helsinki	196.	Tulja Rantala	Vantaa
124.	Pirjo Mikkola	Helsinki	161.	Paula Kaski	Vantaa	197.	Päivi Ruippo	Helsinki
125.	Irma Ek	Tuusula	162.	Heli Tuomonen	Helsinki	198.	Nora Gallen	Espoo
126.	Anu Janttonen	Kuopio	163.	Helena Pelkonen	Kuopio	199.	Olli Sydänmaa	Järvenpää
127.	Riitta Helakallio	HELSINKI	164.	Veijo Hämäläinen	Helsinki	200.	Päivi Kudjoi	Helsinki
128.	Tapio Pulkinen	Helsinki	165.	Francesca Salmenkari	Helsinki	201.	Sirpa Pietilä	Espoo, Finland
129.	Jaana Laitinen	Vantaa	166.	Harri Taponen	Vantaa	202.	Rajinder Singh	Helsinki
130.	Kaisa Sjövall	Espoo	167.	Oiva Eronen	Jyväskylä	203.	Mikko Terhonen	Espoo
131.	Merja Turunen	Helsinki	168.	Marsa Järvenpää	Helsinki	204.	Milla Lönnberg	Espoo
132.	Timo Lehto	Espoo	169.	Elina Lepistö	Helsinki	205.	Helena Helin	JYSKÄ
133.	Raila Rannikko	Helsinki	170.	Sami Mattila	Helsinki	206.	Rea Saulin	Helsinki
134.	Irina Seppänen	Helsinki	171.	Karri Pennanen	Helsinki	207.	Jani Suhonen	Tuusula
135.	Haidi Sarlonkorpi	Porvoo	172.	Maarit Leino	Helsinki	208.	Keijo Ahlqvist	Kemi
136.	Henri Putus	Vantaa	173.	Kimmo Kulolesi	Helsinki	209.	Kati Koskinen	Kerava
137.	Tiina Naukkarinen	Helsinki	174.	Johanna Brandt	Helsinki	210.	Kati Hiironen	Riihimäki
138.	Anu Sten	Helsinki, Vuosaari	175.	Marketta Hyötyläinen	Helsinki	211.	Päivi Vähärautio	Vantaa
139.	Jesse Mattila	Helsinki	176.	Veikko Rannikko	Helsinki	212.	Jan Alanco	Helsinki
140.	Petri Ristimäki	Helsinki	177.	martta korhonen	Helsinki	213.	Merja Koskinen	Helsinki
141.	aleksi rinne	lahti	178.	Sarita Laitinen	Helsinki	214.	Tulja Kivelä	Oulu
142.	Terttu Koivisto	Tampere	179.	Helena Laakso	Kaarina	215.	Hely Salmi	HELSINKI
143.	Pia-Maria Laaksonen	Helsinki	180.	Sirpa Blom	Vantaa	216.	Marianne Ruohonen	Tampere
144.	Tiina Hurskainen	Vantaa	181.	Markku Kuuselo	KEMPELE	217.	Jutta Palo	Espoo
145.	Tuula Kujama	Helsinki	182.	Terttu Niskavaara	Vaajakuski	218.	Kari Tuomi	Espoo
146.	Petteri Tuovila	Vantaa	183.	Marjut Puranen	Vantaa	219.	Tiina Komulainen	Helsinki
147.	Tommi Ekholm	Helsinki	184.	Johanna Lindström	Lieto	220.	Hiikka Kivelä	Helsinki
148.	Monica Storränk	Helsingfors	185.	Tuula Rähä	Helsinki	221.	Seppo Valkainen	Vantaa
149.	Laura Buchholz	Helsinki	186.	Tom Julhansson	Helsinki	222.	Sanna Heikkilä	Vantaa
150.	Esa Toivonen	Helsinki	187.	Pirkko Madetoja	Helsinki	223.	Riitta Kuusla	Helsinki
151.	Maila Jokio	Helsinki	188.	Mari Pietilä	Lahti	224.	Irmeli Erätuli	Helsinki
152.	Marja Annala	Espoo	189.	Marko Suomalainen	Helsinki	225.	Pasi Turunen	Espoo
153.	Marjut Rekonen	Vantaa				226.	Päivi Turunen	ESPOO
						227.	Antti Pöntinen	Helsinki
						228.	Marko Leppönen	Espoo
						229.	Teija Koivunen	Espoo
						230.	Leena Mäntylä	Helsinki

231.	Jenna Eloranta-Viljanen	Vantaa	272.	Pertti Lensu	Lappeenranta	314.	Anira Heinonen	Helsinki
232.	Ritva H. Lampainen	Helsinki	273.	Seppo Paavilainen	Vantaa	315.	Susanna Niemi	Helsinki
233.	Harju Harri	Vantaa	274.	Pirjo Järvelä	Tampere	316.	Marja Karhu	Vantaa
234.	Jari Korhonen	Helsinki	275.	Heljä Vainio	Helsinki	317.	Marko Vesala	Oulu
235.	Susanne Ståhl	Helsinki	276.	Onni Nääppä	Helsinki	318.	Timo Niemi	Helsinki
236.	Sampo Utrianen	Helsinki	277.	Wille Leppämäki	Helsinki	319.	Tuulikki Veräjänkorva	Tampere
237.	Harri Kemppi	Salo	278.	Anne Lönnroth	Vantaa	320.	Anni Karttunen	Helsinki
238.	Hanna Alaraatikka	Rovaniemi	279.	Mirja Nevala	Helsinki	321.	Elina Koski	Helsinki
239.	Emmi Väättä	Helsinki	280.	Emma Mäkinen	Helsinki	322.	Susanna Vettenranta	Helsinki
240.	Säde Salonen	Vantaa	281.	Maarit Taal	Helsinki	323.	Tanja Rautakainen	Helsinki
241.	Satu Kankaanpää	Vantaa	282.	Ilkka Penttilä	Helsinki	324.	Solveig Kolsi	Nurmijärvi
242.	Tuula Kurki	Vantaa	283.	Joni Kuisma	Tampere	325.	Joni Käenmäki	Helsinki
243.	Päivi Mönkkönen	Turku	284.	Kaisa Penttilä	Helsinki	326.	Heikki Kuvaja	HELSINKI
244.	MarjaLiisa Wiman	Helsinki	285.	Jussi Haakana	Espoo	327.	Arja Singh	Helsinki
245.	Maarit Paavola	Helsinki	286.	Jukka Seppänen	Espoo	328.	Sofia Tyrjä	Helsinki
246.	Kaisa Honkala	Helsinki	287.	Jaana Peltola	Helsinki	329.	Heljä Heikkilä	HELSINKI
247.	Mirja Huusko	Espoo	288.	Jaana Tammliehto	HELSINKI	330.	Anja Meri	Helsinki
248.	Ann-Mari Nieminen	Helsinki	289.	Anne Karjalainen	Jyväskylä	331.	Liisa Mannila	Helsinki
249.	Niina Linna	Tampere	290.	Ritva Alanne	Hämeenlinna	332.	Ari Puhakka	Helsinki
250.	Noora Vainio	Helsinki	291.	Pertti Ruponen	Lietu	333.	Marja-Leena Saarinen	Helsinki
251.	Päivi Puukka	Helsinki	292.	Pia Marjamäki	Tampere	334.	Keith Dawson	Espoo
252.	Minna Sirén	Espoo	293.	Marja Kosonen	Helsinki	335.	Aull Tuomainen	Helsinki
253.	Päivi Pajunen	Helsinki	294.	Jaana Bruce	Helsinki	336.	Elena Cueto	Helsinki
254.	Keijo Soine	Tampere	295.	Sari Kivilehto	Helsinki	337.	Marjatta Juntumaa	Helsinki
255.	Niko Turunen	ESPOO	296.	Sirkku Saarela	Helsinki	338.	Seppo Vanhala	Espoo
256.	Arja Hoikka	Helsinki	297.	Petra Nyman	Espoo	339.	Ekaterina Alatalo	Helsinki
257.	Marko Drugge	Tampere	298.	Liisa Virkki	Helsinki	340.	Helena Tupala	Helsinki
258.	Kati Luoto	Espoo	299.	Roope Karjalainen	Vantaa	341.	Harry Eklund	Helsinki
259.	Tuomo Vatanen	Espoo	300.	Kenneth Elfström	Helsinki	342.	Jaana Haikarainen	Tuusula
260.	Päivi Honkonen	Helsinki	301.	Sami Nieminen	Tampere	343.	Tiia Mustonen	Tuusula
261.	Arja Mäntylä	Espoo	302.	Anja Koistinen	Helsinki	344.	Mirja Pietarinen	Helsinki
262.	Hanna Seikola	Helsinki	303.	Pirkko Siitaloppi	Helsinki	345.	Otto Karlsson	Helsinki
263.	Mari Ikonen	Helsinki	304.	Eero Heikkilä	Espoo	346.	Heidi Rehnberg	Helsinki
264.	Maria Mäkinen	Helsinki	305.	Jorma Ahola	Helsinki	347.	Anna Immonen	Helsinki
265.	Kaj-Erik Maukonen	Vantaa	306.	Levi Palen	Turku	348.	Minna Vuorenmaa	Espoo
266.	Marjatta Salminen	Helsinki	307.	Eira Riutankoski	Espoo	349.	Riitta Leponiemi	Tampere
267.	Mirja Karell	Helsinki	308.	Jari Seppänen	Espoo	350.	Heidi Lithenius	Helsinki
268.	Hoidi Parvola	Helsinki	309.	Kirsti Niemi	Helsinki	351.	Sanfrid soukka	HELSINKI
269.	Esko Neuvonen	Helsinki	310.	Salme Alen	Vantaa	352.	Anniina Kivelä	Helsinki
270.	Erja Anttila	Helsinki	311.	Carita Caselius	Helsinki			
271.	Ilkka Rautio	Helsinki	312.	Kari Bergqvist	Vantaa			
			313.	Juha Keltti	Espoo			

353.	Marja Alppi	Helsinki	392.	Ilmari	Jyväskylä	429.	Kira Heino	Vantaa
354.	Jani Hagman	Helsinki		Henttinen		430.	Ann-Marie Heino	Helsinki
355.	Kati Pyykkö	Vantaa	393.	Elina Salakari	Espoo			
356.	Melinda Thomson	Helsinki	394.	Tero Kunelius	Vantaa	431.	Tuula Valli	Kirkkonummi
357.	Erja Kelloniemi	Vantaa	395.	Mirja Luukkanen	Helsinki	432.	Juha Keinänen	Helsinki
358.	Juhani Topp	Kirkkonummi	396.	Kirsti Temmes	Helsinki	433.	Maria Rajala	Helsinki
359.	irina sarkkinen	Helsinki	397.	Sirpa Peltola	Vantaa	434.	Minna Söderlund	Helsinki
360.	Mei Lindholm	Helsinki	398.	Virpi Huhtanen	Espoo	435.	Hanna Rolling	Helsinki
361.	Jukka Hacklin	Espoo	399.	Taana Tallberg	Espoo	436.	Tarja Hakulinen	Espoo
362.	Kirsti Dahlman	Helsinki	400.	Jaana Seppänen	Vantaa	437.	Heidi Antikainen	ESPOO
363.	Niko Taskinen	Helsinki	401.	Mirjami Mustonen	Kotka	438.	Jouni Harju	Helsinki
364.	Matti Loikkanen	Espoo	402.	Ljubov Kajander	Helsinki	439.	Raisa Vaarna	Helsinki
365.	Anna-Elina Hintikka	Helsinki	403.	Pirjo Uutela	Tampere	440.	Juha Pikkarainen	Helsinki
366.	Stefan Biedermann	Borgå	404.	Timo Huhtanen	Espoo	441.	Linda Malmborg	Helsinki
367.	soili kousa	helsinki	405.	Pekka Ritvanen	Vantaa	442.	Jouko Lithenius	Helsinki
368.	Risto Hanhinen	Helsinki	406.	Henna Antila	Espoo	443.	Nina Franzas	Porvoo
369.	Timo Sotikoff	Helsinki	407.	Ari Mattila	Nokia	444.	Annika Perjo	Helsinki
370.	Jari Nikkola	Kaarina	408.	Riitta-Liisa Suhonen	Oulu	445.	Jukka Piipari	Espoo
371.	Pirkko Pohjankoski	Helsinki	409.	Marjo Marjamaa	Helsinki	446.	Heidi Rantio	Espoo
372.	Pirkko Jantunen	Helsinki	410.	Sami Moilanen	Helsinki	447.	Lotta Kaje	Järvenpää
373.	Esko Härkönen	vantaa	411.	Henri Airola	Helsinki	448.	Kirsi Laakso	Helsinki
374.	Mira Sassi	Lohja	412.	Emma Pohjonen	Helsinki	449.	Minna Lindroos	Espoo
375.	Jonna Lahdenperä	Naantali	413.	Jaakko Leskinen	Helsinki	450.	Mia Lumme	Lahti
376.	Erkki Hägert	Helsinki	414.	Reijo Karvonen	Helsinki	451.	Anneli Siltanen	Kerava
377.	Taito Mäkelä	Vantaa	415.	Esko Knuutinen	Järvenpää	452.	Suvi Jokinen	Helsinki
378.	Ulla Holm	Vantaa	416.	Päivi Leppänen	Helsinki	453.	Tarja Heino	Espoo
379.	Auli Kvarnberg	Turku	417.	Mauri Terho	Helsinki	454.	Marika Hölttä	Lappeenranta
380.	Tarja Riikonen	Helsinki	418.	Jonna Rantanen	Vantaa	455.	Leena Hakala	Helsinki
381.	Jane Kulvislu	Tampere	419.	Anni Lindström	Kirkkonummi	456.	Helena Tahvanainen	Helsinki
382.	Terhi Sjölund	Helsinki	420.	Terttu Kettunen	Espoo	457.	Kirsi Auvinen	Helsinki
383.	Ritva Puolakka	Oulu	421.	Sami Saarinen	Helsinki	458.	Kaj Backman	Hämeenlinna
384.	Sami Vihavainen	Espoo	422.	Terhi Lyte	Helsinki	459.	Krisik Kajanteri	Helsinki
385.	Marja Suuronen	Lahti	423.	Päivi Korpiola S. Salmi	Helsinki	460.	Tea Kärkkäinen	Järvenpää
386.	Martti Löppönen	Helsinki	424.	Katri Kananen	Helsinki	461.	Timo Turja	Helsinki
387.	Marjo Lehtinen	Helsinki	425.	Lauri SINIVAARA	Helsinki	462.	Christine Fagerlund	vantaa
388.	Mallie Raden	Vantaa	426.	Mika Lahdenkari	Helsinki	463.	Raija Soive	Helsinki
389.	Tiina Kivisalo	Helsinki	427.	Hannu Toijanaho	Järvenpää	464.	Aarno Kansikas	Helsinki
390.	Jari Mäkeläinen	Vantaa	428.	Katy Vallittu	Espoo	465.	Tuula Hopponen	Helsinki
391.	Inga Resi	Helsinki				466.	Sari Salonoja	Vantaa
						467.	Pentti Ruutikainen	Järvenpää
						468.	Arto Humpi	Espoo
						469.	Marja Hassel	Helsinki
						470.	Satu Schlegel	Vantaa

471.	Anne Strengell	Helsinki	510.	Seija Kanerva	Helsinki	547.	Carita Danielsbacka	Helsinki
472.	Erika Airas	Espoo	511.	Liisa Alanen	Ylöjärvi	548.	Jaana Komulainen	Helsinki
473.	Helena Grönlund	Helsinki	512.	Elina Rantanen	Vantaa	549.	Johanna Virkkumaa	Tuusula
474.	Kaj Risberg	Helsinki	513.	Mervi Talja	Helsinki	550.	Henna Alho	Helsinki
475.	Jukka Kangas	Kuopio	514.	Marko Teräsalo	Vantaa	551.	Janne Voutilainen	Nurmijärvi
476.	Pirjo Saari	Yläne	515.	Tiina Manninen	Tampere	552.	Tuija Ylä-Outinen	Helsinki
477.	Minna Lindroos	Helsinki	516.	Jyri Jääskeläinen	Helsinki	553.	Elina Luukkainen-Lehto	Helsinki
478.	Matti Wallenius	Helsinki	517.	Tiina Manninen	Tampere	554.	Sonja Jusi	Helsinki
479.	Marjo Tillander	Helsinki	518.	Kimmo Hellström	Helsinki	555.	Pekka Pennanen	Helsinki
480.	Elina Otsala	Helsinki	519.	Suvi Jääskeläinen	He6	556.	Timo Hakkarainen	Helsinki
481.	Anu Linnasaari	Kirkkonummi	520.	Mikko Sokero	Helsinki	557.	Riitta Bourramman	Tampere
482.	Arja Stenmansalomäki	Helsinki	521.	Vuokko Mulari	Helsinki	558.	Katja Kirsi	Helsinki
483.	Arja Päivärinta	Helsinki	522.	Anu Kiuru	Espoo	559.	Martti Mustasalo	Lahti
484.	Tero Suhonen	Helsinki	523.	Minni Koskimäki	Helsinki	560.	Antti Haverinen	Helsinki
485.	Henri Karlsson	Helsinki	524.	Jouni Otamaa	Helsinki	561.	Jukka Räsänen	Helsinki
486.	Tuula Severinkangas	Vantaa	525.	Nina Childerley	Vantaa	562.	Marika Lyytikäinen	Jyväskylä
487.	Aki Suominen	Helsinki	526.	Teija Nieminen	Espoo	563.	Mirja Bergqvist	Vantaa
488.	Jyrki Hytti	Espoo	527.	Maija Komulainen	Kontiolahti	564.	Asta Mäkelä	Joensuu
489.	Riitta Helligren	Vantaa	528.	Riikka Sulkamo-Mäkinen	Helsinki	565.	Tanja Pollari	Turku
490.	Marjo Linna	Helsinki	529.	Eija Terävä	Helsinki	566.	Heikki Törmälehto	Helsinki
491.	Merja Minkkinen	Vantaa	530.	Yrjö Parkkonen	Jyväskylä	567.	Taina Konka	Helsinki
492.	Alma Sey	Helsinki	531.	Tommi Perasto	Helsinki	568.	Arvo Kihlander	Helsinki
493.	Risto Savolainen	Kuopio	532.	Eljas Relander	Tampere	569.	Maija Gröhn	Vantaa
494.	Päivi Vattulainen	Helsinki	533.	Arja Korhonen	Helsinki	570.	Petteri Huttu	HELSINKI
495.	Tia Winkler	Helsinki	534.	Mirit Langstrom	Turku	571.	Marjut Saarmio	Hki
496.	Tiina-Maija Tammisto	Helsinki	535.	Teija Mertaranta	Helsinki	572.	Maarit Lankinen-Kivimäki	Helsinki
497.	Taru Loppela	Helsinki	536.	Pirjo Akkanen	Helsinki	573.	Mari Kerkkänen	Hämeenlinna
498.	Katja Falkstedt	Espoo	537.	Pirjo Laveri	Helsinki	574.	Sinikka Määttänen	Tuusula
499.	Leila Valikainen	Vantaa	538.	Aija Pard	Helsinki	575.	Päivi Pauaharju	Vantaa
500.	Rauha Pinola-Appelberg	Espoo	539.	Jarkko Turtia	Helsinki	576.	Jouni Pailhomaa	Vantaa
501.	Toni Lindqvist	Helsinki	540.	Panu Kokkonen	Järvenpää	577.	Lasse Autti	Lahti
502.	Sonja Halmirinne	Helsinki	541.	Raine Pitkänen	Helsinki/Helsinkiäinen	578.	Eija Kotkavirta	Oulu
503.	Marianne Lindholm	Espoo	542.	Henna Hyvärinen	Helsinki	579.	Lasse Kalliokoski	espoo
504.	Juha Kahila	Helsinki	543.	Kari Kliski	Helsinki	580.	Leila Ekholm	Vantaa
505.	Riitta Känkänen	Helsinki	544.	Erkki Kotkavuori	Helsinki	581.	Marja Foudila	Helsinki
506.	Ismo Pirttala	Helsinki	545.	Tina Valkonen	Helsinki			
507.	Hanna Ekfors	Espoo	546.	Raija Saloriutta	Helsinki			
508.	Mika Mäkinen	Helsinki						
509.	Riitta Havia	Helsinki						

582.	Seppo Rytkönen	Helsinki	620.	Marko Saaresto	Helsinki	657.	Xxx Xxx	Vantaa
583.	Miia Heikkinen	Espoo	621.	maria virkki	helsinki	658.	Päivi Kanervo	Helsinki
584.	Jari Saari	Espoo	622.	Päivi Ahlberg	Helsinki	659.	Raivi Smed	Helsinki
585.	Ari Harenko	Janakkala	623.	Airi Tokola	Oulu	660.	Marja Bergström	Helsinki
586.	Jaana Fahim	Helsinki	624.	Reijo Leinonen	Espoo	661.	Selja Kokkonen	Helsinki
587.	Mira Kmetas	Helsinki	625.	Hanna Mäkinen	Helsinki	662.	Virpi Vanhala	Kangasala
588.	Tuula Kumpumäki	Helsinki	626.	pirjo hirvonen	helsinki	663.	Riitta Olli Os Mustola	Lohja
589.	Jarmo Nieminen	Tampere	627.	Mari Jauhialainen	Helsinki	664.	Heikki Ollikainen	Helsinki
590.	Patti Petterson	Helsinki	628.	Eija Klemettilä	helsinki	665.	Raija Viitanen	Porvoo
591.	Anni Mikkonen	Helsinki	629.	heleena petrell	tampere	666.	Jaana Eklund	Jyväskylä
592.	Vuokko Lehmuspusto	Hyvinkää	630.	Markku Lehmuskenttä	Espoo	667.	pirjo vesinen	Helsinki
593.	Merja Salo	Espoo	631.	Anu Niilo-Rämä	Espoo	668.	Marja Campbell	Kirkkonummi
594.	Mauritz Martikainen	kuopio	632.	Terhi Sillen	Helsinki	669.	Antero Salomäki	Helsinki
595.	Soili Buska	Pello	633.	Juha Kajukorpi	Helsinki	670.	Raija Järvinen	Vantaa
596.	Kerttu-Kaarina Päivinen	helsinki	634.	Katja Mansikka	Helsinki	671.	Terttu Kuosmanen	Helsinki
597.	Juha Saarinen	Helsinki	635.	Tuike Helmiö	Helsinki	672.	Karoliina Laiho	Helsinki
598.	Timo Kotkavuori	Helsinki	636.	Harri Väänänen	Helsinki	673.	Anna Metsänhelmi	Helsinki
599.	Barbro Hjelt	Kirkkonummi	637.	Niina Blomqvist	Vantaa	674.	Jari Korelin	Helsinki
600.	Hilkka Koivisto	Kuopio	638.	Anna Leppänen	Helsinki	675.	Katri Salonen	Helsinki
601.	Perttu Puukkinen	Järvenpää	639.	Leila Salonen	Jyväskylä	676.	Sami Aromaa	Helsinki
602.	Oona Lammi	Helsinki	640.	Vilma Yli-Rahko	Helsinki	677.	Jenny Huovinen	Lahti
603.	Juha Rantala	Vaasa	641.	Päivi Koivisto	Kerava	678.	Irene Koski	Helsinki
604.	Sinikka Saarela	HELSINKI	642.	Pirjo Kataja-Rytkönen	HELSINKI	679.	Jenni Kumpulainen	Helsinki
605.	Kaj Ekman	Lohja	643.	Jenna Ihalainen	Kuopio	680.	Hanna Manninen	Helsinki
606.	Kaisa Coogan	Helsinki	644.	Leena Leppänen	Helsinki	681.	Satu Laitinen	Turtolankatu 12 c
607.	Eetu Mattila	Helsinki	645.	Irmeli Grunau	Espoo	682.	Iris Jussila	Helsinki
608.	Lasse Laaksonen	Helsinki	646.	Lasse Immonen	Helsinki	683.	Heikki Puttonen	Helsinki
609.	Pico Pajala	Helsinki	647.	irmeli Palmu	Helsinki	684.	Päivi Savelainen	Kuopio
610.	Sanna Suominen	Helsinki	648.	Martti Vihreälehto	Lahti	685.	Pasi Rantanen	Espoo
611.	Aija Daniel	Tampere	649.	Timo Myyryläinen	Helsinki	686.	Arja Ahokas	Helsinki
612.	Eila Harle	Helsinki	650.	Olli Turunen	Helsinki	687.	marja Sario	Helsinki
613.	Jouko Kuosmanen	Helsinki	651.	Seppo Helenius	Espoo	688.	Liisa Alanen	Ylöjärvi
614.	Maarit Vuorio	Helsinki	652.	Helena Lauttananen	Helsinki	689.	ritva sirola	helsinki
615.	Heli Roiha	Helsinki	653.	Katri Halen	Helsinki	690.	Anna Tuusula	Kovanen
616.	Ilisi Vasama	Espoo	654.	Merja Outinen	Helsinki	691.	Krista Pirjala	Helsinki
617.	Pirjo Bres	helsinki	655.	Carl Halen	Helsingfors	692.	Tuija Hollola	Hollola
618.	Henriikka Paaso	Helsinki	656.	Ari Aaltonen	Helsinki	693.	Mattsson Kirsi Pyy	Helsinki
619.	Vuokko Takala-Schreib	Helsinki				694.	Kanerva Cederström	Helsinki
						695.	Arja Mustonen	Oulu
						696.	Tuula WEBER	HELSINKI

697.	Riikka	Helsinki	736.	Kristiina	Helsinki	776.	Mervi	Helsinki
	Kilianlinna			McKenzie			Pilvinen	
698.	Leena	Äänekoski	737.	Jaana Jaatinen	Helsinki	777.	Leena Tiuri	Vantaa
	Valkonen			Hannu	Herttoniemi, Helsinki	778.	Heli Mitro	Espoo
699.	Dimitry	Salou	738.	Tuovinen	Finland	779.	Susanne Frisk	Helsinki
	Andreev			Sari Syrjä	Helsinki	780.	Raija	Helsinki
700.	pirjo outinen	tampere	739.	Heidi Tokkola	Helsinki		Laajanen	
701.	Merja Punttila	Vantaa	740.	Eva	Helsinki	781.	Helvi	Helsinki
702.	Nina Pihlaja	Vantaa		Stålhammar			Mikkonen-	
703.	Katarina	Vantaa	742.	Säde Kaarne	Helsinki		Makolin	
	Kuittinen			Christa Tavast	Helsinki	782.	Reijo Pipinen	Helsinki
704.	Timo Puhakka	Helsinki	743.	Olli Pirskanen	Helsinki	783.	Eeva	Helsinki
705.	Kirsi Rossi	Helsinki	744.	Annette	Siilinjärvi		Kivimäki-	
706.	Antti	Helsinki	745.	Brockmann			Karvonen	
	Mikkonen		746.	Niina	Helsinki	784.	Tanja Hoffrén	Helsinki
707.	Arja Singh	Helsinki	747.	Kliskinen		785.	Sisko	Helsinki
708.	Kari	Vaasa	748.	Leila Illi	Helsinki		Siikamäki	
	Lähteenmäki		749.	Aurora	Helsinki	786.	Kristiina	Espoo
709.	Milja Ikonen	Espoo		Oranen			Hyvättinen	
710.	Leena Partti	Espoo	749.	Juha Oikari	Helsinki	787.	Annikatarina	HELSINKI
711.	Thomas Selin	Helsinki	750.	Ilse Paetau	Helsinki		Bredenberg	
712.	Henni	Kuopio	751.	Salme Harju	Helsinki	788.	Toni Tielrooy	Espoo
	Kinnunen		752.	Katja	HELSINKI	789.	Minna Kuisma	Espoo
713.	Henna Tiri	Espoo		Kovaniemi-		790.	Pertti	Vantaa
714.	Ritva	Vantaa		Seppälä			Mujunen	
	Huusinen		753.	Sari Skönnros	Helsinki	791.	Tiia Korhonen	Tampere
715.	Jani Niemelä	Vantaa	754.	Sirpa	Turku	792.	Maritta	Lahti
716.	Leila Selenius	Mikkeli		Reinikainen			Kolehmainen	
717.	pekka	Helsinki	755.	Annikki	Helsinki	793.	Lasse Majuri	Akaa
	selkiaho			Haapalainen		794.	Pia	Helsinki
718.	Leila	Vantaa	756.	Eino	Helsinki		Heikkurinen	
	Kemppinen			Laasonen		795.	Pekka	Lappeenranta
719.	Pasi	Turku	757.	Erkki Luja	Helsinki		Linnavirta	
	Tuohimäki		758.	Eira Kulikka	Vantaa	796.	Sirkka-Ilona	Espoo
720.	Lotte Buchert	Helsinki	759.	Jenni	Helsinki		Mäkinen	
721.	Heidi Ekholm	Helsinki		Valtonen		797.	Aino Ullgren	Helsinki
722.	Jarmo	Espoo	760.	Janne	Helsinki	798.	Jari Tolvanen	Helsinki
	Mårtensson			Valtonen		799.	Riitta Lepistö	Helsinki
723.	pirkko jäntti	Oulu	761.	Lea Suoninen-	Helsinki	800.	Keijo Franck	Helsinki
724.	Tarek Sadik	Helsinki		Erhiö		801.	Olga	Helsinki
725.	Heidi Sallinen	Savonlinna	762.	Maiju Sani	Helsinki		Mitjajeva	
726.	Minna	Helsinki	763.	Ari Kivihuhta	Helsinki	802.	Mari Karvinen	Hyvinkää
	Väisänen		764.	Jussi Franck	Helsinki	803.	Leena	HELSINKI 77
727.	Emmi	Kuopio	765.	Heta	Helsinki		Wahman	
	Toivanen			Lehtihalmes		804.	Sirpa Säkki	Helsinki
728.	Markus	Helsinki	766.	Sanna Pyy	Vantaa	805.	Leena	Lahti
	Henriksson		767.	Tiina Kiiski	Helsinki		Luostarinen	
729.	Anneli	Helsinki	768.	Laura	Hyvinkää	806.	Tuija Sarkama	Helsinki
	Silvennoinen			Pitkänen		807.	Katri Ruut	Vantaa
730.	Tuomo	Helsinki	769.	Karolina	Espoo	808.	Mika Myyry	Helsinki
	Kokkonen			Savolainen		809.	Kimmo Buska	Espoo
731.	Merja	Helsinki	770.	Pirkko Syrjä	Vantaa	810.	Sija Impi	Pöytä
	Liewendahl		771.	Mari	Tampere		Buska	
732.	Katariina Frisk	Helsinki		Koskimäki		811.	Nasir Ali	Helsinki
733.	Jan Elfström	Espoo	772.	Liisa Taponen	Vantaa	812.	Marja Piippo	Tuusula
734.	Fanny	Helsinki	773.	Kukka	Helsinki	813.	Merja	Vantaa
	Quickström			Miikkulainen			Vuorisalo	
735.	Cero	Helsinki	774.	Jaakko Anttila	Helsinki	814.	Jaana Schuller	Tampere
	Manunen		775.	Jari Pilvinen	Helsinki	815.	Tarja Karhu	Helsinki

816.	Annika Kaunil	Espoo	855.	Tuula Lehto	Tampere	894.	Merja	Turku
817.	Sirpa	Vantaa	856.	Annika Vahter	Helsinki		Hillesrinne	
	Rautiainen		857.	Memmu	Helsinki	895.	Cornelia	Kerava
818.	Pertti	Järvenpää		Iimnell			Närhi	
	Hyötyläinen		858.	Pietu	Helsinki	896.	Liisa	Turku
819.	Virpi Hakanen	Helsinki		Wikström			Kemppainen	
820.	Marjukka	Lahti	859.	Elina Nykyri	Vantaa	897.	Maija-Liisa	Vantaa
	Niemi		860.	Riitta Leena	Helsinki		Tapola	
821.	Aleksi	Läyliäinen		Koskela		898.	Heikki J	Kuopio
	Ulmanen		861.	Mari	Helsinki		Kotilainen	
822.	Sarita Sunila	Espoo		Elguerouahi		899.	Jaana	Vantaa
823.	Sari Simonen	Vantaa	862.	Sami	Forssa		Kannialainen	
824.	Jaana	Helsinki		Karttunen		900.	Hanna-Mari	Helsinki
	Eriksson		863.	Niina Niemi	Helsinki		Mudl	
825.	Mari LUOTO	Helsinki	864.	Heikki	Lahti	901.	Aleksi Trygg	Vantaa
826.	Jaana	Helsinki		Jokivirta		902.	Katalin-	HELSINKI 00810
	Martiskainen		865.	Anja Saarinen	Tampere		Piroska	
827.	Jarno	Espoo	866.	Max Justen	Rauma		Oszaczky	
	Jokiniemi		867.	Saija Niemi	vantaa	903.	Jarmo	Helsinki
828.	Milka	Helsinki	868.	Olavi Töyli	Helsinki		Riipinen	
	Korsberg		869.	Jaana Lammi	Vantaa	904.	Tanja Reuna	Raisio
829.	Aira Mattila-	Kerava	870.	Vili itäpelto	Helsinki	905.	Tuula	Helsinki
	Eskelinen		871.	Pekka	Turku		Montonen	
830.	Petri	Helsinki	872.	Tomppo		906.	Sanna Salo	Turku
	Ollaranta		873.	Rauno	Siilinjärvi	907.	Maria	Helsinki
831.	Minttu	Helsinki		Jääskeläinen			Kannosto	
	Korsberg		874.	Leila	Turku	908.	Ritva Mattila	Helsinki
832.	Arja	Helsinki		Rantanen		909.	Robert	Helsingfors
	Honkanen		875.	britt bäckman	espoo		Silander	
833.	Tiina	Joensuu	876.	leif Nomke	Helsinki	910.	Tapio	Helsinki
	Korkalainen		877.	Terttu	Helsinki		Tuomainen	
834.	Ritva Nurmela	Tampere		Tirkkonen		911.	Minna	Helsinki
835.	Tapani	Helsinki	878.	Terttu Terho	Helsinki		Hirvasniemi	
	Sillanpää		879.	Tuula	Helsinki	912.	Ulla Ikaheimo	Helsinki
836.	mirella	HELSINKI	880.	Koskinen		913.	Tuula	HELSINKI
	rautanan		881.	Esko Koponen	Helsinki		Kaminen	
837.	Marku	Helsinki	882.	Eeva Piriä	SALO	914.	Emil Lagus	Helsinki
	Lehtonen		883.	Erkki Evinsalo	Helsinki	915.	Sara Sievinen	Helsinki
838.	Olli Pullinen	Helsinki	884.	Juha	Kuusankoski	916.	Kristiina Naru	Espoo
839.	Tanja Vesala	Järvenpää		Lipponen		917.	Raija	Helsinki
840.	Matti	Järvenpää	885.	Priitta	Helsinki		Korkeamäki	
	Hakaniemi			Mehtälä		918.	Anneli Jerkku	Helsinki
841.	Janina Sandell	Turku	886.	Päivi	Espoo	919.	Vappu Niemi	Helsinki
842.	Tommi	Kirkkonummi		Saranpään		920.	Janette Blom	Ylöjärvi
	Heikkilä		887.	Tuula Bange	Helsinki	921.	Janne Pihlava	Naantali
843.	Jaana Frantsi	Salo	888.	Raimo Mäkelä	Joensuu	922.	Tanja Aalto	Naantali
844.	Liisa	Rovaniemi	889.	Nina Vainio	Helsinki	923.	Sirpa	Turku
	Alaraatikka		890.	Eija	Helsinki		Rantanen	
845.	Eeva ihaksi	Helsinki		Lahdensuo		924.	Nina	Helsinki
846.	Raili Yrttimaa	SEINÄJOKI	891.	Satu	Espoo		Kokkonen	
847.	Päivi Ylikorpi	Vantaa		Mäntynen		925.	Leena	Aura
848.	kari julin	mustio	892.	Juuso	Lahti		Keränen	
849.	Erkki	Nokia		Pussinen		926.	Seppo	Espoo
	Havukainen		893.	Suvi von	Helsinki		Vaahtera	
850.	Salla Willman	Helsinki		Essen		927.	Erja Nikiforow	Vantaa
851.	kari korelin		894.	Jaana	helsinki	928.	Marika Halme	HELSINKI
852.	Lilja Aikio	Turku		hänninen		929.	Lea Jansson	Tampere
853.	Taru Oja	Espoo		Camilla	Vantaa	930.	Maritta	Helsinki
854.	Erika Riikonen	Rauma		Helman			Savolainen	

931.	Marianne Övermark	Nokia	969.	Maritta Sievänen	Espoo	1009.	Lidia Kukkonen	Helsinki
932.	Pirjo Bockman	Vantaa	970.	Jari Tepponen	Espoo	1010.	Salla Karvonen	Helsinki
933.	Timo-Pekka Mustakallio	Kauniainen	971.	Evgenia Klubnitskina	Helsinki	1011.	Marjut Salonen	Helsinki
934.	Kati Haapaniemi	Espoo	972.	Arja Lehtonen	Tampere	1012.	Tuomas Rantala	Helsinki
935.	Ellisa Häkkinen	Tampere	973.	Anna-Leena Riitaoja	Espoo	1013.	Miro Huovinen	Helsinki
936.	Pirkko Vanhamäki	Helsinki	974.	Hanna Franck	Helsinki	1014.	Tuuli Metcämeri	Helsinki
937.	Veijo Närhi	Helsinki	975.	Satu Niskanen	Helsinki	1015.	Sirja Kangas	Helsinki
938.	Eira Vainikainen	Riihimäki	976.	Marketta Sokero	Helsinki	1016.	Anu Aronpuro	Espoo
939.	Pirjo Kulovaara	Tuusula	977.	Eija Malk	Helsinki	1017.	Katri Kontulainen	Espoo
940.	Tiina Hellman-Mustasalo	Lahti	978.	Jaana Erkkilä	Vantaa	1018.	Risto Hakkarainen	Helsinki
941.	Kari Evinsalo	Espoo	979.	Anne Rouvinen	Espoo	1019.	Jan Huopainen	Helsinki
942.	Sanna Fossi	Helsinki	980.	Jessica Hölttä	Helsinki	1020.	Laura Huopainen	Helsinki
943.	Lea Varpanen	Helsinki	981.	Jarkko Rautio	Kerava	1021.	Nina Järvinen	Helsinki
944.	Eira Korelin	Helsinki	982.	Teemu Palonen	Helsinki	1022.	Sirpa Hyvärinen	Helsinki
945.	Tiina Santos	Helsinki	983.	Hannele Valovaara	Helsinki	1023.	ari niiniketo	Helsinki
946.	Marjaana Mäkeläinen	Helsinki	984.	Erik Österman	Helsinki	1024.	Eija Clark	Rovaniemi
947.	Katja Ahtamonoff	Helsinki	985.	Soile Kankaanpää-Chebbi	Helsinki	1025.	Maarit Lahtela	Helsinki
948.	Eva Helenius	Espoo	986.	Jali Hätönen	Helsinki	1026.	Mikko Terhiä	Helsinki
949.	Sari Tissari	Espoo	987.	Aamu Kurko	Helsinki	1027.	Pauliina Kivimäki	Vantaa
950.	Anne Pahkasalo	Helsinki	988.	Miika Lahti	Helsinki	1028.	Osku Therman	Vantaa
951.	Siru Nyman	Veikkola	989.	Heidi Harrinkoski	Espoo	1029.	Jarmo Haikola	Helsinki
952.	Kätlin Liibert	Vantaa	990.	Maj-Britt Salo	Helsinki	1030.	Pekka Hyvönen	Helsinki
953.	Pauli Ilvesviita	Järvenpää	991.	Tarja Björklund	Helsinki	1031.	Annu Rapeli	Helsinki
954.	Helena Tunttunen	Tuusula	992.	Anne Kärkkäinen	Helsinki	1032.	Anneli Kankare	Helsinki
955.	Teresa Männys	Helsinki	993.	Mona Eid	Helsinki	1033.	Sami Koskinen	HELSINKI
956.	Petri Kokko	Vantaa	994.	Tessa Rosenqvist	Siikainen	1034.	Johanna Ihanus	Helsinki
957.	Sanna Piazza	Vantaa	995.	Elle Kohonen	Helsinki	1035.	Robert Lindberg	Helsinki
958.	Saku Sirviö	Ylivieska	996.	Heli Nakari	Mikkeli	1036.	Tuula Pajula	Vantaa
959.	Anne Inkiläinen	Mikkeli	997.	Auli Juhansalmi	Helsinki	1037.	Ester Kekki	Helsinki
960.	Raisa Kesseli	Helsinki	998.	Jarno Perko	Jyväskylä	1038.	Anneli Myllymäki	Espoo
961.	Tuula Heino	Vantaa	999.	Kristiina Ilvesviita	Järvenpää	1039.	Matti Ahola	Jyväskylä
962.	Leena Ahola	Helsinki	1000.	Kimmo Lantta	Espoo	1040.	Marjatta Haavisto	Helsinki
963.	Sanna Naakkali	Vantaa	1001.	Marina Sundelin	Helsingfors	1041.	Iiro Veck	Helsinki
964.	Gilberto Santos Da cunha	Helsinki	1002.	Mirja Salonen	Helsinki	1042.	Juhani Koski	Vantaa
965.	Merja Lindholm	Pirkkala	1003.	Paula Laine	Vantaa	1043.	Juha Airola	HELSINKI
966.	Satu Mehtonen	Vantaa	1004.	Merja Posa	Lahti	1044.	Jukka Ruottinen	Helsinki
967.	Inni Jokipii	Helsinki	1005.	Johanna Näätäari	Kauniainen	1045.	Terhi Merilinne	Helsinki
968.	Pinja Virtanen	Espoo	1006.	Jaana Kuokkanen	Helsinki	1046.	Piia Laine	Helsinki
			1007.	Rauno Mägi	Espoo			
			1008.	Eeva Paasonen	Helsinki			

1047.	Tyttileena Hirvelä	Helsinki	1086.	Tuija Kostiainen	Helsinki	1125.	sirkkaliisa lavanko	Helsinki
1048.	Leena Ruottinen	Helsinki	1087.	Jussi Vierikko	HELSINKI	1126.	Pauliina Friberg	Helsinki
1049.	Pirkko Helin	Helsinki	1088.	Ari Villenius	Espoo	1127.	Sirpa Viljanen	Helsinki
1050.	Matti Seppänen	Helsinki	1089.	Saila Mäkinen	Helsinki	1128.	Riaelina Cousin	Helsinki
1051.	Pirkko Eskelinen	Helsinki	1090.	Anja Rantala	Tampere	1129.	Jenny Maliniemi	Helsinki
1052.	Tiina Keurulainen	Vantaa	1091.	Satu Ilva	Vantaa	1130.	Sanna Rantanen	Helsinki
1053.	Katja Kurkinen	Helsinki	1092.	Ahti Miettinen	Jyväskylä	1131.	Katja Tujula	Helsinki
1054.	Mary Yrjölä	Helsinki	1093.	Ornaia Zakik	Helsinki	1132.	Hanna Björk	TURENKI
1055.	Riikka Harniemi	Helsinki	1094.	Jessica Mannsten	Helsinki	1133.	Tomi Eskola	Helsinki
1056.	Eija Lampio	Helsinki	1095.	Minna Ukskoski	Helsinki	1134.	Monica Sammer	Helsinki
1057.	Ulla-maija Rinne	Turku	1096.	Ninq Viskari	Vantaa	1135.	My Hermanson	Helsinki
1058.	Kristiina Lönnberg	Espoo	1097.	Terhi Smolander	Espoo	1136.	Lauri Haukkamaa	Helsinki
1059.	Carita Kurkaa	Helsinki	1098.	Eveliina Stenholm	Helsinki	1137.	Kari Laakso	Helsinki
1060.	Hillevi Päälylsaho	Helsinki	1099.	Marina Lagus	Helsinki	1138.	Maarit Hirvasvuopio	Vantaa
1061.	Leila Lehtikoinen	Helsinki	1100.	Mika Linna	Helsinki	1139.	satu savilaakso-aho	oulu
1062.	Maiju Ripatti	Helsinki	1101.	Jukka Paldanius	Helsinki	1140.	Burhan Hamdon	Helsinki
1063.	Jukka Lehvä	Helsinki	1102.	Juha Eskelinen	Vantaa	1141.	Riitta Suominen	Helsinki
1064.	Johanna Lilja	Espoo	1103.	Sari Hyvärinen	Helsinki	1142.	Sari Grönholm	Helsinki
1065.	Hannele Niemelä	Vantaa	1104.	Katri Trebs	Espoo	1143.	Leena Nuutinen	Suonenjoki
1066.	Jutta Hassinen	Helsinki	1105.	Marja-Liisa Ryhänen	Kerava	1144.	Annika Lilja	Vantaa
1067.	Paula Kilpinen	Helsinki	1106.	Saara Ahonen	Helsinki	1145.	Aida Zakik	Helsinki
1068.	Mikko Oksman	Sipoo	1107.	Heli Hyytiä	Helsinki	1146.	Ursula Kajander	Helsinki
1069.	Roosa Graydi	Espoo	1108.	Petrus Ahonen	Helsinki	1147.	Mikael Puirola	Kuopio
1070.	Marjo Polsa	Helsinki	1109.	Liisa Räisänen	Tampere	1148.	Anne-Mari Rajaniemi	Helsinki
1071.	Ritva Visa	Helsinki	1110.	Ritva-Liisa Laakso	Vantaa	1149.	Riitta Uusi-Jaakkola	Kangasala
1072.	Mirjami Huttunen	Helsinki	1111.	Heidi Heikkilä	Helsinki	1150.	Timo Nyman	Helsinki
1073.	Heli Laakso	Helsinki	1112.	Marja Mattila	Helsinki	1151.	Sanna Ojaranta	Helsinki
1074.	Öskari Turunen	Espoo	1113.	Niina Käcklund-Burton	Helsinki	1152.	Kristiina Zakik	Helsinki
1075.	Ulla Koskinen	Helsinki	1114.	Marja Räisänen	Helsinki	1153.	Rauni Keinänen	Kuopio
1076.	Erika-Evely Fisen	Helsinki	1115.	Helena Murto	Helsinki	1154.	Adèle Venäläinen	Espoo
1077.	Toni Korpela	Espoo	1116.	Aleksi Virtanen	Espoo	1155.	Lena Blomster	Helsinki
1078.	Veera Salovaara	Espoo	1117.	Niko Pitkänen	Helsinki	1156.	Anna-Riitta Kurhunen	Helsinki
1079.	Mikael Friman	Espoo	1118.	Tea Sorsa	Helsinki	1157.	Pirkko Ojaranta	Klaukkala
1080.	Heli Hussein	Helsinki	1119.	Marja Grundström	Helsinki	1158.	Helena Nyman	Loviisa
1081.	Riikka Karhunen	Vantaa	1120.	Esa Leikkari	Helsinki	1159.	Marita Potila	Espoo
1082.	Jari Luhtala	Espoo	1121.	Patrick Hyvärinen	Helsinki			
1083.	Maija Korpela	Espoo	1122.	Keijo Silvennoinen	Helsinki			
1084.	Merja Simonen	Helsinki	1123.	Britta Jourio	Helsinki			
1085.	Lissu Vierikko	Helsinki	1124.	Merja Koski	Helsinki			

1160.	Johanna Hutri	Helsinki	1197.	Matti Peltonen	Helsinki	1238.	tapio kalajoki	helsinki
1161.	Sall Kosonen	Helsinki	1198.	Vesa Ruuth	Helsinki	1239.	Anne Mäkelä	Espoo
1162.	Anja Multamäki	Espoo	1199.	Hannu Virta	Turku	1240.	Tina Piha	Helsinki
1163.	Hanna Kumpuniemi	Vantaa	1200.	Terhi Kokkinen-Youhana	Helsinki	1241.	Timo Laukkarinen	ESPOO
1164.	Maija Boshkov	Helsinki	1201.	Jorma Auer	Helsinki	1242.	Susanna Kallio	Tervakoski
1165.	Marjo Nuutinen	Helsinki	1202.	Jari Jousimo	Helsinki	1243.	Minna Stén	Espoo
1166.	Hanna Malmi	Helsinki	1203.	Riitta Virkki	Helsinki	1244.	Tarja Hytönen	Espoo
1167.	Maria Remes	Helsinki	1204.	Urda Stenius	Helsinki	1245.	Katri Ale'n-Niskasaari	Espoo
1168.	Mia Malinen	Vantaa	1205.	Nina Nores-Syvänen	Helsinki	1246.	Tuomas Kansanniva	Espoo
1169.	Mikael Modeen	Helsinki	1206.	Raimo Valtonen	Helsinki	1247.	Milko Vilja	Espoo
1170.	Sari Lassinniemi-Eren	Helsinki	1207.	Riitta Hintikka	Helsinki	1248.	Leena Solvio	Espoo
1171.	Pia Snellman	Espoo	1208.	Sarita Aspinen	Vantaa	1249.	Kaisa Penttilä	Espoo
1172.	Elena Mazourova	Helsinki	1209.	Sanna Vaateri	Helsinki	1250.	Marius Henriksson	Espoo
1173.	Marjatta Rajatammi	Helsinki	1210.	Marjaana Peussa	Espoo	1251.	Jaana Kettunen	Helsinki
1174.	Esko Salminen	Helsinki	1211.	Anja Kulovesi	Helsinki	1252.	Liisa Kurppa	Espoo
1175.	Tuula-Riitta Ruusuvuori	Helsinki	1212.	Sanna Nyman	Helsinki	1253.	Leena Laine	Espoo
1176.	Veera Pessi	Helsinki	1213.	Birgitta Eronen	Espoo	1254.	Anna Lundqvist	Espoo
1177.	Ulla-Maija Peltonen	Helsinki	1214.	Sanna Utti	Vantaa	1255.	Sanna Lyly	Vantaa
1178.	Satu Redsvén	Helsinki	1215.	Rita Jousimo	Helsinki	1256.	Jukka Mattila	Espoo
1179.	Hanna Kotonen	Helsinki	1216.	Tuuli Tommola	Helsinki	1257.	Leena Järvinen	Espoo
1180.	Maria Ilukkamäki	Helsinki	1217.	Nea Juslin	Hki	1258.	Tiina Hartikainen	Vantaa
1181.	Satu-Maria Manninen	Espoo	1218.	Outi Nummi	Helsinki	1259.	margit fagerström	espoo
1182.	Jukka-Pekka Manninen	Espoo	1219.	Mika Sylvelin	Helsinki	1260.	Jonna Rantala	Espoo
1183.	Titta Niemonen	Helsinki	1220.	Oona Turunen	Espoo	1261.	Johanna Suhonen	Helsinki
1184.	Vappu Saarela	Helsinki	1221.	Charlotta Tuovinen	Helsinki	1262.	Maria Niemi	Espoo
1185.	Anna Leena Saarela	Helsinki	1222.	Sirkka Lohikoski	Helsinki	1263.	Heidi Väliatorppa	Espoo
1186.	Clas-Åke Hermanson	Helsinki	1223.	Alex Nylund	Helsinki	1264.	Tarja Hokkanen	Helsinki
1187.	Juha Niittymäki	Helsinki	1224.	Markku Honkala	Ylöjärvi	1265.	Jannica Hartikainen	Espoo
1188.	Alexander Laatio	Helsinki	1225.	Anja Kesti	Ylöjärvi	1266.	Mika Jukipii	Helsinki
1189.	Outi Hohti	Helsinki	1226.	Ari Karttunen	Helsinki	1267.	Carin Carlson	Espoo
1190.	Anu Varpiola	Helsinki	1227.	Minna Salo	Espoo	1268.	Suvi Lintunen	Espoo
1191.	Liisi Schulman	Helsinki	1228.	Markus Peltola	Helsinki	1269.	Petra Jolkkonen	Espoo
1192.	Sannamari Ollikkala	Helsinki	1229.	Tiina Vekkelä	Helsinki	1270.	V K	Sipoo
1193.	Marjaana Kulovesi	Helsinki	1230.	Jaana Malkki	Helsinki	1271.	juha Järvenpää	Järvenpää
1194.	Kaarina Uotila	Nokia	1231.	Anja Öhman	Porvoo	1272.	voutilainen Anneli Frantsi	Helsinki
1195.	Juuso Nummi	Harjavalta	1232.	Kirsi Haakana	ESPOO	1273.	Aune Kattilakoski	Turku
1196.	Ulla Luhta	Espoo	1233.	Jukka Valovaara	Helsinki	1274.	Tuomo Niskanen	Espoo
			1234.	Ville Mustonen	Järvenpää	1275.	Sointu Condé	Vantaa
			1235.	Mikko Pohjactn	Helsinki	1276.	Jenni Kaasinen	espoo
			1236.	Heli Nieminen	Helsinki			
			1237.	Lauri Palmén	Helsinki			

1277.	Helena Herrala	Espoo	1315.	Riitta Salminen	Helsinki	1352.	Hannu Seppala	SEINÄJOKI
1278.	Maria Sallinen	Tampere	1316.	Sari Borgman	Tuusula	1353.	Lassi-Jussi Väänänen	Tampere
1279.	Ilse Lyly	Vantaa	1317.	Tuula Rintavaara	Helsinki	1354.	Riitta Järvinen	Helsinki
1280.	Janek Mahlberg	Espoo	1318.	Minna Juhala	Helsinki	1355.	Laura Filppu	Espoo
1281.	Ville Kauppinen	Kerava	1319.	Susanna Hellman	Vantaa	1356.	Melina Haapakoski	Helsinki
1282.	Timo Aaltonen	Espoo	1320.	Jari Salo	Helsinki	1357.	Hanna Virtanen	Akaa
1283.	Tuomas Lyly	Hausjärvi	1321.	Marita Koskinen	Espoo	1358.	Petri Pelkonen	espoo
1284.	Päivimaria Seppänen	Espoo	1322.	Leena Kuovi	Helsinki	1359.	Esa Suominen	Helsinki
1285.	Tuija Majuri	Espoo	1323.	Riitta Eklund	Helsinki	1360.	Aurora Lindholm	Vantaa
1286.	Laura Juntunen	Vantaa	1324.	Irene Iång	Helsinki	1361.	Anne Vehmersuo	Helsinki
1287.	Pia Siljama	Espoo	1325.	Tuija Suokkola	Riihimäki	1362.	Tarja Halmajärvi	Helsinki
1288.	Aicha Löf	HELSINKI	1326.	Kirsi Tarnanen	Lahti	1363.	Teemu Halmkrona	Helsinki
1289.	Helena Kukkonen	Vantaa	1327.	Eeva Pitkänen	Helsinki	1364.	Jouni Kärki	Helsinki
1290.	Elsi Lyly	Vantaa	1328.	Jasmine salminen	martinlaakso	1365.	Minna Kunttu	Helsinki
1291.	Kim Söderholm	Helsinki	1329.	Harri Pankka	Espoo	1366.	Helena Vuoriheimo	Tampere
1292.	Sari Tähtiläakso	Espoo	1330.	Jaana Vähäsalo	Vantaa	1367.	Kalle Rantala	Vantaa
1293.	Tommi Rissanen	Espoo	1331.	Tapio Vähäsalo	Vantaa	1368.	Eeva Rantala	Vantaa
1294.	Mikko Tikander	Helsinki	1332.	Harriet Kollanus	Helsinki	1369.	Pia Myllykangas	Helsinki
1295.	Nnenna Allinen	Vantaa	1333.	Elina Lopperi	Espoo	1370.	Reijo Ulmanen	Tampere
1296.	Rauno Nevala	Helsinki	1334.	Tia Hämäläinen	Porvoo	1371.	Taira Karlsson	Helsinki
1297.	Suvi Wheeler	Espoo	1335.	Helena Kangas	Helsinki	1372.	Terhi Lukkarikymäläinen	Vantaa
1298.	Päivi Kupias	Espoo	1336.	Sari Taussi	Helsinki	1373.	Heli Lappalainen	Tampere
1299.	Sofia Rinskoi	Helsinki	1337.	Eeva Marja Miettinen	Hki	1374.	Kati Hirsikangas	Vantaa
1300.	Laila Pesonen	Helsinki	1338.	Keijo Saarni	Helsinki	1375.	Timo Parjanen	Espoo
1301.	Tuija Sandström	Espoo	1339.	Tiina Koski	Helsinki	1376.	Margit Pentikäinen	Helsinki
1302.	Oili Meri	Espoo	1340.	Minna Hautamäki	Helsinki	1377.	Jari Ronkainen	Helsinki
1303.	Vesa Makkonen	Vantaa	1341.	Markku Hellman	Vantaa	1378.	Päivi Helle	Helsinki
1304.	Markus Leinonen	Espoo	1342.	Maarit Halonen	Hämeenlinna	1379.	Mervi Pesonen	Helsinki
1305.	Johanna Aro	Helsinki	1343.	Petrus Wegelius	Helsinki	1380.	Susan Lindroos	Helsinki
1306.	Esko Leinonen	Jyväskylä	1344.	Vesa-Pekka Vartti	Vantaa	1381.	Eeva Lepistö	Helsinki
1307.	Pia Toivonen	Espoo	1345.	Leila Rintala	HELSINKI	1382.	Anna Anttila	Helsinki
1308.	Jouni Kouvolu	Espoo	1346.	Anna Nummela	Helsinki	1383.	Nina Huovilainen	Helsinki
1309.	Seija Majanen	Helsinki	1347.	Hannu Kuori	Kotka	1384.	Saara Wegelius	Helsinki
1310.	arja pirhonen	joensuu	1348.	Satu Pelkonen	Espoo	1385.	Netta Salo	Helsinki
1311.	Laura Marchese-Bojang	Helsinki	1349.	Minna Aaltonen	Vantaa	1386.	Mikko Huovilainen	Helsinki
1312.	Paula Peltonen	Helsinki	1350.	Jenny Sirén	Helsinki	1387.	Mirkka Saari	Helsinki
1313.	Katriina Helkesalo-Vainio	Myrskylä	1351.	Tuula Gottleben-Davari	Espoo	1388.	Noora Niemi	Helsinki
1314.	Erna Stenius	Helsinki						

1389.	Jaana Tala	Helsinki	1431.	Sujin Cho	Helsinki
1390.	Saga Kärki	Helsinki	1432.	Henna Kokkonen	Helsinki
1391.	Katri Hedenstam	Helsinki	1433.	Anna Maria Alestalo	Helsinki
1392.	Anita Dahlström	Helsinki	1434.	Eilina Kyllönen	Helsinki
1393.	Raimo Kultunen	Espoo	1435.	Heidi Vainio	Helsinki
1394.	Jukka Pentti	Helsinki	1436.	Minna Mustila	Helsinki
1395.	Annu Rautiainen	Kuopio	1437.	Tapio Waskuri	Helsinki
1396.	Inka Tammisto	Espoo	1438.	Helly Palomäki	Helsinki
1397.	Janne Kärki	Helsinki	1439.	Paula Ojanen	Lempäälä
1398.	Mika Malaska	Helsinki	1440.	Veijo Ojanen	Lempäälä
1399.	Heli Malinen	Helsinki	1441.	Kaija MALMIVUO	Helsinki
1400.	Peter Bonge	Helsinki	1442.	Anni Mirzagitova	Helsinki
1401.	Elina Kallio	TAMPERE	1443.	Markku Laakso	Kaarina
1402.	Pekka Siipola	Helsinki	1444.	Karollina Turtiainen	Helsinki
1403.	Henri Ranta	Lahti	1445.	Olli Vuoristo	Helsinki
1404.	Liisa Sarén	Espoo	1446.	Mirka Vuoristo	Helsinki
1405.	Mirja Kivelä	Oulu	1447.	Nina Ruohoneva	Helsinki
1406.	Anu Kyttälä	Espoo	1448.	Kai Ruohoneva	Helsinki
1407.	Merja Karvinen	Joensuu	1449.	Tuomas Kuusniemi	Oulu
1408.	Marja Levin	Helsinki	1450.	Antti Pyyvaara	Helsinki
1409.	Peter Parkkonen	Helsinki	1451.	Jarkko Hakkarainen	Helsinki
1410.	Matti Waitinen	Helsinki	1452.	Mikko Köykkä	Espoo
1411.	Tue Seppänen	Mikkeli	1453.	Markus Rekonen	Helsinki
1412.	Annika Niskanen	Helsinki	1454.	Sanna Sten	Helsinki
1413.	Joni Vainio	Helsinki	1455.	Antti Järveläinen	Tampere
1414.	Kalervo Jyräs	Helsinki	1456.	Suvi Soininen	Akaa
1415.	Maarit Salonranta	Helsinki	1457.	Juha Laaksonen	
1416.	Niina Koskinen	Kaarina	1458.	Riitta Ikähalmonen	TAMPERE
1417.	Sakari Väkevää	Helsinki	1459.	Salla-Piritta Forsberg	Helsinki
1418.	Marjukka Lukkaroinen	Helsinki	1460.	Juha Valimäki	Espoo
1419.	Jasna Mieskoski	Helsinki	1461.	Jannica Karhunen	Vantaa
1420.	Lauri Niskanen	Helsinki			
1421.	Vesa Lintula	Helsinki			
1422.	Arme Flykt	Klaukkala			
1423.	Jukka Rounamo	Helsinki			
1424.	Heini Kettunen	Helsinki			
1425.	Olli Majanen	Helsinki			
1426.	Henna Lehto	Helsinki			
1427.	Hille Eränkö	Helsinki			
1428.	Inkku Hautala	Helsinki			
1429.	Arja Hellstén	Helsinki			
1430.	Päivi Lehtola	Helsinki			

Adressi, jossa 556 allekirjoittajaa

Katsottavissa osoitteesta

www.adressit.com/aso-talojen_kaappaus_torjuttava

Koskee valtaosaltaan tätä lakihanketta, joka on kirjoitettu Sipilän hallituksen linjauksien pohjalta

Asumisoikeustalojen kaappaus ja asukkaiden häätö ylihinnottelulla torjuttava

[Sipilän] hallitus on viimeistelemässä kahta lakia (uusi aso-laki ja korkotukilaki), jotka siirtäisivät asukkaiden maksamat aso-talot pysyvästi isännöintiyhtiöiden omistukseen, mahdollistaisivat asukkaiden muuttamisen vuokralaisiksi ja asumisuran hinnan nostamisen 2 - 3 -kertaiseksi luvatussa.

Me allekirjoittaneet vaadimme, että asukkaiden pääomittamia ja maksamia taloja ei tule luovuttaa kohteiden ulkopuolisten isännöintiyhtiöiden yksityisomaisuudeksi. Luovuttua asumisoikeuden pysyvyyttä ei saa poistaa. Pikemminkin asumisoikeuden kestoa/pysyvyyttä tulisi vahvistaa lisäämällä maksajien/asukkaiden yhteisöllistä omistajuutta ja hinnoittelun avoimuutta.

Asumisuran kokonaishinnasta riippuu onko asumisoikeuden pysyvyys mahdollinen vai vain sanahelinää ja asumisuran hinta riippuu siitä millainen asema asukkailla/maksajilla on päätösten teossa.

Suurin osa alkuperäisistä aso-asukkaista on jo hylännyt aso-järjestelmän sillä Suomessa suurinta osaa (82 %) aso-asunnoista hallitsee kohteiden ulkopuoliset voittoaan maksimoivat isännöintiyhtiöt, jotka ovat vastikkeiden loputtomalla korotustrendillä ja salailulla romuttaneet asukkaille antamansa lupaukset edullisesta ja pysyvästä asunnosta.

Vaikka asukkaat ovat maksaneet 99 % riskipääomasta ja kaikki muutkin kulut, pidetään asukkaita vuokralaisen asemassa, vailla mitään mahdollisuuksia vaikuttaa tai saada edes tarkkaa tietoa suurimmasta osasta liikesalaisuuden takana toimivien yhtiöiden rahankäytöstä.

Tilastoista on kuitenkin havaittavissa valtavia eroja vastikkeiden suuruudessa eri yhtiöiden välillä. Julkisyhteisöjen ja asumisoikeusyhdistysten hallitsemissa kohteissa vastikkeet ovat jopa kolmanneksen edullisempia.

Vuosikymmenten mittaisen asumisuran kokonaishinta tulee voittoa tavoittelevien asoyhtiöiden hallitsemissa kohteissa 2 – 3 kertaa kalliimmaksi kuin mitä maksaisi oman asunnon lainojen kuoletus ja yhtiövastikkeet.

Tästä syystä aso-asumisesta on Suomessa tullut vain väliaikaista asumista, vaikka siitä luvattiin tehdä skandinaavistyyppinen asukkaiden yhteisöjen hallitsema, omistusasuntoon verrattava, pysyvä, edullinen ja perinnöksi annettava asumisen hallintamuoto vuokra- ja omistusasumisen väliin.

Vaadimme asumisoikeuslakiin täsmennyksiä, joilla asukkaiden asema säädettäisiin hallitsevaksi, tavalla tai toisella, ja vastaamaan sitä mitä edellyttävät seuraavat oikeudelliset dokumentit:

- * Perustuslain pykälät 15 ja 19
- * Asumisoikeusasunnoista annetun lain 650/1990 yleisperustelut
- * Eduskunnan ponsilausuma 27.6.1990
- * Eduskunnan toisen lakivaliokunnan lausunto 6.6.1990.

Suomeen on saatava asumisoikeuslainsäädäntö ja -järjestelmä, joka kilpailukykyisellä asumisuran hinnallaan mahdollistaa kaikille aso-asukkaille yhtäläisen, realistisesti kestävä, alun perin luvatus kaltaisen asumisoikeuden.

Asumisoikeusasukkaiden joukosta käynnistetty AHA-adressi. 6467 allekirjoitusta.

Katsottavissa osoitteesta www.adressit.com/asumisen-hinta-alas

Asumisen Hinta Alas AHA !

Miljoona suomalaista on vaikeuksissa kohtuuttomien asumiskustannusten takia.

Jatkuvasti nostettavilla tonttien ja asuntojen hinnoilla, vuokrilla, vastikkeilla, veroilla ym. maksuilla sekä väärällä kaavoituksella ja monopoleja suosivalla löperöllä lainsäädännöllä on suuri vaikutus siihen, että ihmiset joutuvat muuttamaan pois kodeistaan tai ylivelkaantumaan tai vähentämään rahan käyttöä muihin tärkeisiin asioihin ja tukeutumaan lähimmäisten tai Kelan taloudelliseen apuun. Tämän epäkohdan korjaamiseksi tarvitaan todella nopeita ja laajavaikutteisia ratkaisuja.

Me, tämän adressin allekirjoittajat haluamme, että poliitikot, viranomaiset, mediat ja muut vaikuttajat ottavat tosissaan perustuslakimme ja haasteemme asumisen hinnan alentamiseksi.

Kehotamme päättäjiä sekä päätösten valmistelijoita tutustumaan huolella kaikkiin niihin AHA-viesteihin, joita on kirjoitettu tämän adressin keskustelupalstalle, ja AHA-foorumin [FACEBOOK!](https://www.facebook.com/asumisenhintaa)-sivulle.

On säädettävä nopeusrajoitus hillitsemään tolkutonta hintahurjastelua.

AHA-foorumi www.facebook.com/asumisenhintaa